

Urząd Statystyczny w Warszawie
ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa
tel.: 22 464 20 85 faks 22 846 78 32
e-mail: InformatoriumUSWAW@stat.gov.pl
<http://warszawa.stat.gov.pl>

RANKING DZIELNIC WARSZAWY POD WZGLĘDEM ATRAKCYJNOŚCI WARUNKÓW ŻYCIA

Spis treści

Wstęp	2
Wyniki rankingu ogólnego.....	3
Ranking atrakcyjności dzielnic dla rodzin z dziećmi	7
Ranking atrakcyjności dzielnic dla singli.....	10
Ranking atrakcyjności dzielnic dla seniorów	13
Statystyczne portrety dzielnic Warszawy.....	17
Podsumowanie	71
Literatura	73
Załącznik 1 Wybór wskaźników i opis metody badawczej	74

WSTĘP

Warszawa jest głównym ośrodkiem życia politycznego, kulturalnego i naukowego kraju oraz siedzibą władz państwowych. Funkcje stołeczne, jakie pełni stwarzają korzystne warunki dla rozwoju gospodarczego. Jest również największym pod względem powierzchni i liczby ludności miastem w kraju. Od 2002 r. m.st. Warszawa stanowi jedną gminę, mającą jednocześnie status miasta na prawach powiatu, podzieloną na 18 dzielnic, które zachowują swój własny charakter. Wśród nich są dzielnice elitarne, których prestiż zbudowała głównie tradycja i historia oraz dzielnice o słabszej infrastrukturze i niższym poziomie rozwoju. Stąd Warszawa, oglądana z perspektywy mieszkańców różnych dzielnic, może prezentować się jako zupełnie inne miasto. Z ich pozytywnych i negatywnych opinii tworzą się stereotypy. Dlatego, wychodząc naprzeciw stereotypowym wizerunkom dzielnic, opracowano ich ranking pod względem atrakcyjności warunków życia oparty na danych statystycznych.

Niniejsze opracowanie jest kontynuacją, przygotowanego po raz pierwszy w 2013 r. rankingu dzielnic Warszawy, który był próbą oceny atrakcyjności warunków życia w poszczególnych dzielnicach na podstawie danych statystycznych za 2011 r¹.

W obecnej edycji wykorzystano dane zaprezentowane w publikacji *Panorama dzielnic Warszawy w 2015 r.*² udostępnionej w wersji elektronicznej na stronie Urzędu Statystycznego w Warszawie. Wszystkie pojęcia, definicje oraz wskaźniki użyte w opracowaniu opisane są w *Uwagach Metodycznych* wspomnianej publikacji.

Do obliczeń wykorzystano metodę taksonomiczną za pomocą, której z wybranych wskaźników skonstruowano miary syntetyczne i na ich podstawie uszeregowano dzielnice Warszawy według wartości otrzymanych mierników. Z uwagi na zmieniające się potrzeby i oczekiwania odbiorców oraz zmiany w metodologii prowadzonych badań w porównaniu z poprzednią edycją, zmodyfikowano zestaw wskaźników użytych do oceny atrakcyjności warunków życia. W związku z tym, porównanie wyników obydwu rankingów jest utrudnione i nie można na ich podstawie przeprowadzić oceny zmian pozycji dzielnic w czasie.

Przedmiotem analizy jest ocena atrakcyjności warunków życia. W niniejszym opracowaniu zostały one zdefiniowane, jako stopień wyposażenia w infrastrukturę oraz czynniki wpływające na poziom zaspokojenia potrzeb. Pojęciem związanym z warunkami życia jest jakość życia. Wieloaspektowość tego pojęcia spowodowała, iż funkcjonuje wiele jego definicji. Jakość życia definiowana jest m.in. jako „stan satysfakcji, szczęścia, zadowolenia, płynący z całokształtu

¹ <http://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/warunki-zycia/ranking-dzielnic-warszawy-pod-wzgledem-atrakcyjosci-warunkow-zycia,1,1.html>, 16.05.2016.

² <http://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/inne-opracowania/panorama-dzielnic-warszawy-w-2015-r-,5,17.html>, 24.01.2017.

egzystencji, czyli: korzystania ze środowiska przyrodniczego, dobrego stanu zdrowia, pomyślności w życiu, pozycji społecznej, dobrobytu oraz konsumpcji³. Subiektywne oceny poczucia satysfakcji i zadowolenia z życia uzyskuje się na podstawie badań ankietowych i sondaży.

Na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy przeprowadzone zostało badanie dotyczące oceny jakości życia mieszkańców warszawskich dzielnic. Mieszkańcy za pośrednictwem wywiadów kwestionariuszowych oceniali m.in.: jakość i dostępność najważniejszych usług publicznych, aspekty związane z infrastrukturą, poczucie bezpieczeństwa oraz występowania niebezpiecznych sytuacji w okolicy miejsca zamieszkania. Wyniki badania dostępne są na stronie internetowej Urzędu m.st. Warszawy⁴. Ranking dzielnic opracowany na zlecenie Urzędu Miasta został stworzony na podstawie subiektywnych opinii mieszkańców. Z kolei ranking w niniejszym opracowaniu powstał na podstawie danych ilościowych zebranych w różnych badaniach statystycznych statystyki publicznej. Stąd wyniki obydwu rankingów nie są porównywalne, mogą się jednak uzupełniać.

Podobnie jak w poprzedniej edycji, opracowano ogólny ranking uwzględniający wskaźniki uznane za istotne z punktu widzenia wszystkich mieszkańców oraz rankingi uwzględniające preferencje charakterystyczne dla trzech wybranych grup mieszkańców: rodzin z dziećmi, osób w wieku produkcyjnym prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe i osób starszych. W drugiej części zaprezentowano statystyczne portrety dzielnic, będące uzupełnieniem informacji zawartych w tekście. Kolejność prezentowanych dzielnic wynika z pozycji dzielnicy w rankingu ogólnym.

WYNIKI RANKINGU OGÓLNEGO

Tworząc ranking ogólny atrakcyjności warunków życia wzięto pod uwagę wskaźniki, istotne z punktu widzenia wszystkich mieszkańców przy wyborze miejsca zamieszkania. Przyjęto, że pojęcie atrakcyjności wiąże się w dużym stopniu z mierzalnymi i obiektywnymi wskaźnikami dotyczącymi infrastruktury, dostępności usług oraz sytuacji demograficznej i ekonomicznej danej dzielnicy.

Procedurę doboru wskaźników oraz opis poszczególnych etapów obliczeń wskaźnika syntetycznego, na podstawie którego stworzono ranking, zamieszczono w załączniku 1 na końcu opracowania.

---

³ Cz. Bywalec, L. Rudnicki, *Podstawy ekonomiki konsumpcji*, AE, Kraków 1999.

⁴ <http://jakoscjcia.um.warszawa.pl/>, 04.06.2016.

Do oceny atrakcyjności warunków życia w rankingu ogólnym przyjęto następujące wskaźniki:

- x_2 – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym,
- x_3 – pracujący⁵ na 1 tys. ludności,
- x_4 – bezrobotni na 1 tys. ludności,
- x_6 – mieszkania oddane do użytkowania na 1 tys. zawartych małżeństw,
- x_7 – powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca w m², zwana dalej powierzchnią parków na 1 mieszkańca,
- x_{10} – liczba ludności przypadająca na 1 przychodnię,
- x_{11} – liczba ludności przypadająca na 1 sklep⁶.

Sytuacja na rynku pracy przedstawiona jest za pomocą dwóch wskaźników: pracujący i bezrobotni w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Oba mierniki świadczą o aktywności ekonomicznej mieszkańców. Większa liczba osób pracujących w danej społeczności czyni tę społeczność lepiej zorganizowaną, bardziej rozwiniętą, bardziej świadomą⁷, co wpływa na ogólną jakość życia i na atrakcyjność osiedleńczą danej lokalizacji⁸. Duża liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym wskazuje na wysoki poziom przedsiębiorczości. Kolejny wskaźnik to mieszkania oddane do użytkowania na 1 tys. zawartych małżeństw. Świadczy on o dostępności mieszkań na rynku i możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób zakładających nowe rodziny. Na atrakcyjność warunków życia wpływa również obecność parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej. Kontakt z przyrodą daje wiele korzyści. Przebywanie wśród zieleni pozwala zredukować stres i zrelaksować się, a parki i inne elementy zieleni mogą stanowić miejsca wzmacniania relacji społecznych. Rozległe tereny zieleni z odpowiednią infrastrukturą są także miejscem uprawiania sportu i aktywnego wypoczynku, co jest szczególnie ważne dla zdrowia i dobrego samopoczucia. Istotna z punktu widzenia mieszkańców jest również dostępność do sklepów i przychodni (liczba mieszkańców przypadająca na 1 sklep/przychodnię).

Ranking dzielnic opracowano przez uszeregowanie dzielnic pod względem wartości miernika, w porządku malejącym. Wartości miernika i miejsce w rankingu zaprezentowano w tablicy 1.

⁵ Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

⁶ Informacje o handlu dotyczą jednostek, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, a podziału według dzielnic dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji jednostki.

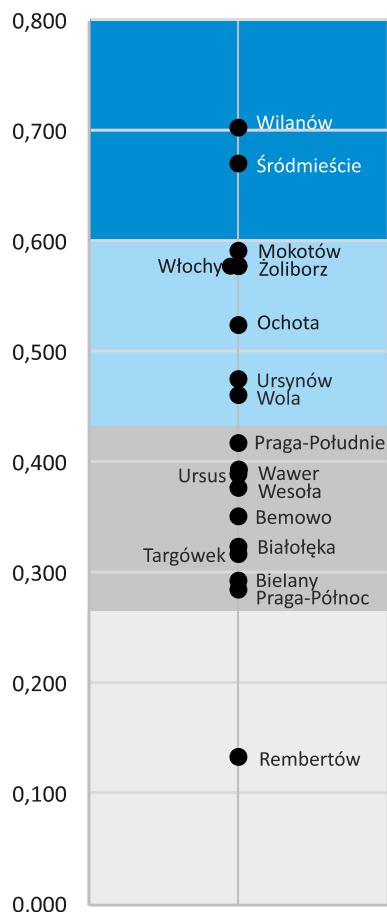
⁷ J. Sachs, *Koniec z nędzą. Zadanie dla naszego pokolenia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

⁸ M. Nowicki (red.), *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski*, IBnGR, Gdańsk 2010.

Tabl. 1. Ranking dzielnic pod względem atrakcyjności warunków życia

Miejsce w rankingu	Dzielnica	Miernik syntetyczny	Poziom atrakcyjności
1	Wilanów	0,704	bardzo wysoki (grupa I)
2	Śródmieście	0,671	
3	Mokotów	0,592	
4	Żoliborz	0,579	
4	Włochy	0,579	wysoki (grupa II)
6	Ochota	0,525	
7	Ursynów	0,476	
8	Wola	0,462	
9	Praga-Południe	0,418	
10	Wawer	0,392	
11	Ursus	0,390	
12	Wesoła	0,378	
13	Bemowo	0,352	średni (grupa III)
14	Białołęka	0,324	
15	Targówek	0,318	
16	Bielany	0,294	
17	Praga-Północ	0,286	
18	Rembertów	0,134	niski (grupa IV)

Wykres 1. Rozkład wartości miernika syntetycznego

Mapa 1. Rozkład przestrzenny wartości miernika syntetycznego

Do I grupy o najwyższym poziomie atrakcyjności warunków życia zakwalifikowano dwie dzielnice **Wilanów i Śródmieście**. Najwyższą lokatę w rankingu zajął **Wilanów**. Dzielnica wyróżniała się najniższą liczbą osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1 tys. ludności oraz najwyższą liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wśród dzielnic Warszawy. Wilanów charakteryzował się również największą liczbą mieszkań oddanych do użytkowania na 1 tys. zawartych małżeństw. Na drugiej pozycji zostało sklasyfikowane **Śródmieście**. Jest to najstarsza i stosunkowo niewielka powierzchniowo dzielnica, posiada gęstą zabudowę, wysoko rozwiniętą infrastrukturę i sieć komunikacyjną. Odnotowano tutaj najlepszą w stolicy dostępność do sklepów i przychodni oraz najwyższą wśród wszystkich dzielnic liczbę pracujących w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Miejsca pracy tworzone były przez podmioty gospodarki narodowej, które najczęściej wybierały lokalizację w Śródmieściu. W 2015 r. w tej dzielnicy było zlokalizowanych 16,0% podmiotów zarejestrowanych w Warszawie. Atrakcyjność Śródmieścia dla prowadzących działalność gospodarczą wynika m.in. z obecności na terenie dzielnicy firm z tzw. otoczenia biznesu, którego znaczną częścią są banki, biura maklerskie, kancelarie prawne oraz instytucje wspierające przedsiębiorczość. Pomimo dużej atrakcyjności osiedlejącej Śródmieścia powstające firmy „wypychają” mieszkańców, co potwierdza analiza ruchu migracyjnego między dzielnicami Warszawy. W 2015 r. Śródmieście notowało ujemne saldo migracji biorąc pod uwagę wyłącznie przemieszczenia między dzielnicami.

Najmniej atrakcyjne warunki życia odnotowano w **Rembertowie**, który osiągnął niekorzystne wartości prawie wszystkich wskaźników w stosunku do innych dzielnic. Charakteryzował się najniższą dostępnością do przychodni oraz najmniejszą powierzchnią parków w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Należy zaznaczyć, że w 2015 r. aż 38,9% powierzchni geodezyjnej dzielnicy stanowiły lasy oraz tereny zadrzewione i zakrzewione, które mogą pełnić podobne funkcje. Jednak ich uwzględnienie w analizie nie zmieniłoby pozycji Rembertowa w rankingu dzielnic.

* * *

Określenie atrakcyjności warunków życia zależy od subiektywnych oczekiwani. Stąd różne osoby mogą określać to samo miejsce, jako komfortowe i bardzo pożądane lub jako niedogodne i uciążliwe. Spowodowane jest to głównie sytuacją, w jakiej znajduje się dana osoba i zależy od jej wieku, aktywności zawodowej, posiadania dzieci. Potrzeby rodziny z dziećmi różnią się od oczekiwania np. osoby starszej lub samotnej. Dla jednych ważna jest bliskość przedszkoli i szkół, dla innych przychodni i aptek, a dla jeszcze innych miejsc, w których o każdej porze dnia i nocy można znaleźć dla siebie rozrywkę. Biorąc pod uwagę powyższe spostrzeżenia opracowano rankingi dzielnic Warszawy pod względem atrakcyjności warunków życia uwzględniając potrzeby trzech grup:

1. rodzin z dziećmi;

2. osób pracujących, w wieku produkcyjnym, tworzących jednoosobowe gospodarstwo domowe – zwanych dalej singlami;
3. osób starszych, w wieku poprodukcyjnym – zwanych dalej seniorami.

Rankingi sporządzono w oparciu o taką samą liczbę wskaźników (5), uznanych za istotne z punktu widzenia każdej z ww. grup.

RANKING ATRAKCYJNOŚCI DZIELNIC DLA RODZIN Z DZIEĆMI

Analiza migracji wewnętrznych na pobyt stały w m.st. Warszawie wskazuje, że na zmianę miejsca zamieszkania decydują się przede wszystkim ludzie młodzi. W 2015 r. najliczniejszą grupę osób migrujących stanowiły osoby w wieku 30-34 oraz 25-29 i 35-39 lat. Kolejną grupę stanowiły dzieci w wieku 0-4 lata. Takie wyniki świadczą o przemieszczaniu się rodzin z dziećmi.

Z ankiety przeprowadzonej wśród ponad 150 agentów sieci Metrohouse⁹ wynika, że osoby poszukujące mieszkań często pytają o szczegóły związane z udogodnieniami dla dzieci. Obserwacje pośredników dowodzą, że najczęstszą grupą klientów poszukujących mieszkań są osoby w wieku 25-35 lat. Za każdym razem, kiedy w rodzinie jest dziecko, kupujący pytają o bliskość szkół i przedszkoli, placów zabaw oraz obecność terenów zielonych, parków, skwerów, lasów czyli miejsc do spacerów z dzieckiem. Stąd do oceny atrakcyjności dzielnic dla rodzin z dziećmi wybrano wskaźniki z tego zakresu. Dodatkowo uwzględniono wskaźnik informujący o liczbie urodzeń żywych w przeliczeniu na 1 tys. ludności, ponieważ jest on miernikiem potencjału demograficznego i pośrednio jego wysoki poziom może wskazywać na dobre warunki do zakładania i powiększania rodzin.

Tworząc ranking atrakcyjności dzielnic dla rodzin z dziećmi, wzięto pod uwagę następujące wskaźniki:

- x_1 – urodzenia żywe na 1 tys. ludności,
- x_7 – powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca w m^2 ,
- x_{15} – odsetek dzieci w wieku żłobkowym objętych opieką w żłobkach,
- x_{16} – dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego¹⁰,
- x_{17} – współczynnik skolaryzacji netto¹¹ dla gimnazjów.

⁹ <http://www.nieruchomosci.egospodarka.pl/110825,Kupno-mieszkania-bliskosc-przedszkola-atutem,1,80,1.html>, 04.06.2016.

¹⁰ Bez oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych.

¹¹ Relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) w gimnazjum do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Tabl. 2. Ranking atrakcyjności dzielnic dla rodzin z dziećmi

Miejsce w rankingu	Dzielnica	Miernik syntetyczny	Poziom atrakcyjności
1	Włochy	0,683	bardzo wysoki (grupa I)
2	Wilanów	0,675	
3	Śródmieście	0,656	
4	Żoliborz	0,561	
5	Ochota	0,533	
6	Bielany	0,493	
7	Mokotów	0,469	
8	Ursynów	0,426	
9	Białołęka	0,417	
10	Wola	0,409	
11	Praga-Południe	0,382	średni (grupa III)
12	Ursus	0,380	
13	Targówek	0,364	
14	Wesoła	0,340	
15	Bemowo	0,307	
16	Wawer	0,280	niski (grupa IV)
17	Praga-Północ	0,258	
18	Rembertów	0,226	

Wykres 2. Rozkład wartości miernika syntetycznego dla rodzin z dziećmi

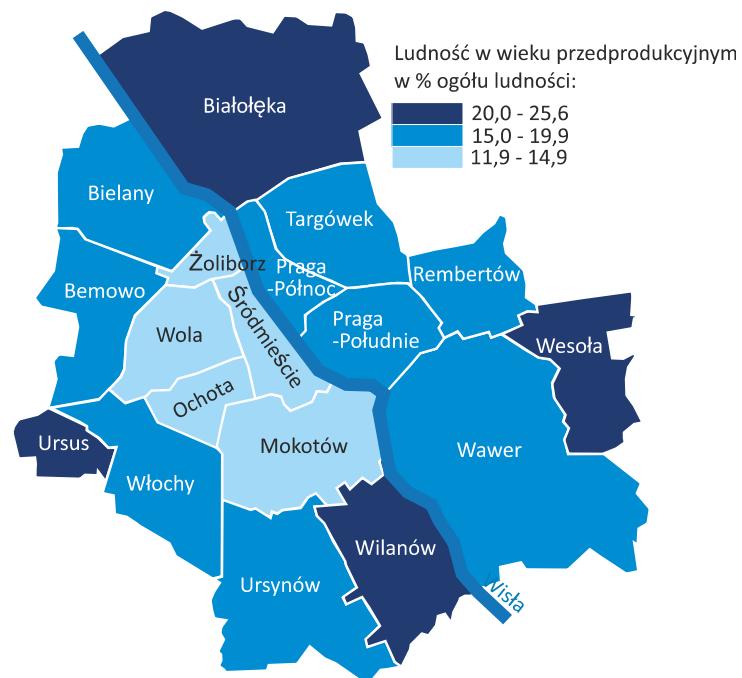

Mapa 2. Rozkład przestrzenny wartości miernika syntetycznego dla rodzin z dziećmi

Biorąc pod uwagę wskaźniki przyjęte, jako istotne dla rodzin z dziećmi do **grupy I** o bardzo wysokim poziomie atrakcyjności warunków życia zakwalifikowano trzy dzielnice: **Włochy, Wilanów i Śródmieście**. Na pierwszym miejscu znalazły się **Włochy**. Dzielnica wyróżniała się najwyższym odsetkiem dzieci w wieku żłobkowym objętych opieką w żłobkach oraz najlepszą dostępnością miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego wśród dzielnic Warszawy. Na drugiej pozycji został sklasyfikowany **Wilanów**, gdzie odnotowano największą liczbę urodzeń żywych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców oraz dużą powierzchnię parków w przeliczeniu na 1 mieszkańca (większa wystąpiła jedynie na Żoliborzu). Wskaźniki, za pomocą których zbadano dostępność do infrastruktury edukacyjnej, kształtały się na poziomie nieco niższym niż średnia z dzielnic. Może to wskazywać na niedostateczne dopasowanie obecnej infrastruktury do wciąż rosnącej liczby mieszkańców. W ciągu ostatnich pięciu lat w Wilanowie oddano do użytkowania największą liczbę mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, a liczba ludności zwiększyła się o 37%. Osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) stanowiły prawie $\frac{1}{4}$ mieszkańców dzielnicy. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności dzielnic zaprezentowany został na mapie 3.

Mapa 3. **Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności dzielnic w 2015 r.**

Kolejną pozycję zajęło **Śródmieście**. Jest to dzielnica z dobrze rozwiniętą infrastrukturą edukacyjną. W 2015 r. charakteryzowała się najwyższym współczynnikiem skolaryzacji netto dla gimnazjów. Wysoki współczynnik skolaryzacji świadczy, że dużą część uczniów stanowią dzieci, które nie mieszkają na terenie dzielnicy. Jak wynika z informacji zawartych w *Strategii Rozwoju Usług Edukacyjnych w dzielnicy Śródmieście* do gimnazjów w tej dzielnicy „napływają najlepsi uczniowie z całego miasta, a nierzadko także spoza Warszawy. Śródmiejskie gimnazja wyróżniają się wysoką

jakością kształcenia. W gimnazjach prowadzone są liczne zajęcia pozalekcyjne o charakterze sportowym, artystycznym oraz rozszerzające wiedzę z przedmiotów nauczanych w szkole. Organizowane są też specjalne zajęcia dla uczniów klas trzecich przygotowujące do egzaminu kończącego naukę w gimnazjum. Gimnazja realizują liczne programy autorskie oraz innowacje pedagogiczne. Niektóre gimnazja realizują projekty międzynarodowe umożliwiając uczniom zagraniczną wymianę¹². Dzielnica wyróżniała się wysokim odsetkiem dzieci w wieku żłobkowym objętych opieką w żłobkach oraz dużą powierzchnią parków na 1 mieszkańców. Należy zauważyć jednak, że w 2015 r. tylko 11,9% mieszkańców Śródmieścia stanowiły dzieci w wieku 0-17 lat, najmniej wśród dzielnic Warszawy.

Najmniej atrakcyjne warunki życia dla rodzin z dziećmi notowane były w trzech dzielnicach, które znalazły się w IV grupie: **Rembertowie, Pradze-Północ i Wawrze**. Na niską wartość miernika w **Rembertowie** wpływ miał najwyższy wśród wszystkich dzielnic odsetek dzieci w wieku żłobkowym objętych opieką w żłobkach oraz najmniejsza powierzchnia parków na 1 mieszkańców. Dzielnica **Praga-Północ** charakteryzowała się słabo rozwiniętą infrastrukturą edukacyjną. Odnotowano tutaj najwyższą dostępność miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego oraz najwyższy współczynnik skularyzacji netto dla gimnazjów wśród dzielnic Warszawy. Niski współczynnik skularyzacji świadczy o tym, że część uczniów z terenu Pragi-Północ wybierała gimnazja w innych dzielnicach. **Wawer** osiągnął niekorzystne wartości prawie wszystkich wskaźników w stosunku do innych dzielnic. Odnotowano tutaj niski odsetek dzieci w wieku żłobkowym objętych opieką w żłobkach (niższy wystąpił jedynie w Rembertowie i Wesołej) oraz małą powierzchnię parków na 1 mieszkańca.

RANKING ATRAKCYJNOŚCI DZIELNIC DLA SINGLI

Drugą grupę, dla której zbadano warunki życia stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, które nie są w stałym związku, czyli nie posiadają partnera (prowadzią 1-osobowe gospodarstwo domowe) i są bezdzietne. Na potrzeby opracowania nazwano je singlami. Z racji swego wykształcenia lub też stanu posiadania są najczęściej konsumentami towarów i usług na wysokim jakościowo poziomie, z uwagi na możliwości ich sfinansowania. Singiel to osoba, która aktywnie uczestniczy w konsumpcji dóbr kulturalnych i materialnych, stąd przy określaniu atrakcyjności warunków życia istotna staje się dostępność do restauracji, klubów, sklepów oraz obecność instytucji kultury. Wyniki badania przeprowadzonego

¹² http://konsultacje.um.warszawa.pl/sites/konsultacje.um.warszawa.pl/files/strategia_edu_srodmiescie.pdf, 16.05.2016.

przez Główny Urząd Statystyczny „Uczestnictwo ludności w kulturze”¹³ wskazują, że najwyższy odsetek osób uznających kulturę za ważną wystąpił wśród ludzi młodych w wieku 25-34 lata. Młodzi ludzie najbardziej aktywnie udzielają się towarzysko. O aktywności towarzyskiej świadczą m.in. deklaracje związane z uczestnictwem w różnego rodzaju przyjaciach, spotkaniach towarzyskich lub imprezach klubowych. Największy odsetek osób chodzących do kina (częściej niż raz w tygodniu) odnotowano również w przypadku osób w wieku 25-34 lata.

Ze względu na dużą mobilność ważna, z punktu widzenia singli, staje się również dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna. Według raportu PBS DGA S.A. *Monitorowanie postaw społecznych w zakresie zrównoważonego transportu*, „89% osób w wieku 25-39 lat deklaruje, że ich głównym środkiem transportu jest samochód osobowy”¹⁴. Stąd w opracowaniu rankingu wzięto pod uwagę odsetek terenów komunikacyjnych. Kolejnym wskaźnikiem uwzględnionym w analizie jest długość ścieżek rowerowych. W ostatnich latach coraz bardziej popularnym środkiem transportu staje się rower. Warszawa z roku na rok jest bardziej przyjazna dla tej formy przemieszczania się. Promowanie ruchu rowerowego w dojazdach mieszkańców, szczególnie w centrum miasta jest jednym z głównych celów *Strategii zrównoważonego rozwoju systemu transportowego Warszawy*. „Warszawa dysponuje obecnie 464 km tras rowerowych, a w budowie jest kolejne 14 kilometrów. Nowe odcinki mają przede wszystkim łączyć istniejące trasy w spójną sieć, tak by umożliwić podróżowanie rowerem na dłuższych trasach. Upowszechnianiu roweru jako środka transportu służy również system rowerów publicznych Veturilo. Ponad 3000 jednośladów jest do dyspozycji warszawiaków i turystów w ponad 200 wypożyczalniach. Rowery miejskie mają być uzupełnieniem komunikacji publicznej i alternatywą dla dojazdów samochodem do centrum”¹⁵.

Na określanie atrakcyjności danej dzielnicy z punktu widzenia singli znaczący wpływ ma również oferta nowych mieszkań budowanych w nowoczesnym standardzie.

Tworząc ranking atrakcyjności dzielnic dla singli wzięto pod uwagę następujące wskaźniki:

- x₅ – mieszkania oddane do użytkowania na 1 tys. ludności,
- x₇ – powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca w m²,
- x₈ – odsetek terenów komunikacyjnych,
- x₉ – gęstość ścieżek rowerowych w km na km² powierzchni dzielnicy,
- x₁₃ – liczba ludności przypadająca na 1 placówkę kultury (kina, teatry, muzea, domy kultury, biblioteki).

¹³ GUS, *Uczestnictwo ludności w kulturze w 2014 r.*, Warszawa 2016.

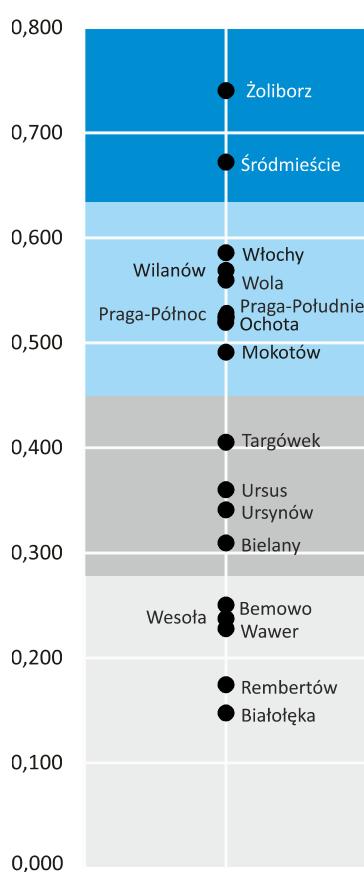
¹⁴ https://www.mos.gov.pl/g2/big/2010_12/7b2301bd6c0c4c7a4013ca88560e1558.pdf, 16.05.2016.

¹⁵ <http://rowery.um.warszawa.pl/rowerowa-warszawa>, 16.05.2016.

Tabl. 3. Ranking atrakcyjności dzielnic dla singli

Miejsce w rankingu	Dzielnica	Miernik syntetyczny	Poziom atrakcyjności
1	Żoliborz	0,740	bardzo wysoki (grupa I)
2	Śródmieście	0,672	
3	Włochy	0,586	
4	Wilanów	0,569	
5	Wola	0,560	
6	Praga-Południe	0,526	
7	Praga-Północ	0,523	
8	Ochota	0,523	
9	Mokotów	0,491	
10	Targówek	0,405	wysoki (grupa II)
11	Ursus	0,360	
12	Ursynów	0,341	
13	Bielany	0,309	
14	Bemowo	0,250	średni (grupa III)
15	Wesoła	0,237	
16	Wawer	0,228	
17	Rembertów	0,174	
18	Białołęka	0,148	niski (grupa IV)

Wykres 3. Rozkład wartości miernika syntetycznego dla singli

Mapa 4. Rozkład przestrzenny miernika syntetycznego dla singli

Najwyższy wskaźnik atrakcyjności warunków życia dla singli odnotowano w dwóch dzielnicach, które znalazły się w **I grupie – na Żoliborzu i w Śródmieściu**. **Żoliborz** charakteryzował się największą powierzchnią parków na 1 mieszkańca. W dzielnicy odnotowano dużą liczbę nowych mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności, więcej oddano do użytkowania jedynie w Wilanowie. **Żoliborz** wyróżniał się także wysokim wskaźnikiem gęstości ścieżek rowerowych. Natomiast najwyższy wskaźnik gęstości notowało **Śródmieście**, które charakteryzowało się również najlepszą dostępnością do placówek kultury wśród wszystkich dzielnic Warszawy.

Niski poziom atrakcyjności warunków życia dla singli odnotowano w pięciu dzielnicach, które znalazły się w **IV grupie: Białolece, Rembertowie, Wawrze, Wesołej oraz Bemowie**. **Białoleka** charakteryzowała się najniższą dostępnością do placówek kultury wśród dzielnic Warszawy. Odnotowano tutaj niski wskaźnik gęstości ścieżek rowerowych oraz niski odsetek terenów komunikacyjnych. **Rembertów** charakteryzował się najniższym wskaźnikiem gęstości ścieżek rowerowych. **Wawer** wyróżniał się małą powierzchnią parków na 1 mieszkańca oraz niskim wskaźnikiem gęstości ścieżek rowerowych i odsetkiem terenów komunikacyjnych. Natomiast na **Bemowie** odnotowano bardzo niską dostępność do placówek kultury, niższa wystąpiła jedynie w dzielnicy **Białoleka**.

RANKING ATRAKCYJNOŚCI DZIELNIC DLA SENIORÓW

Trzecią grupą mieszkańców, dla której zbadano warunki życia, są seniorzy. Za tę grupę uznano osoby w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej). Tę kategorię osób wybrano z uwagi na fakt, że coraz większą grupę mieszkańców miasta stanowią osoby w starszym wieku, co jest wynikiem postępującego procesu starzenia się populacji Warszawy. Aktywność człowieka wraz z upływem lat ulega stopniowemu ograniczaniu. Jest to uwarunkowane nie tylko samym procesem starzenia się, ale także stanem zdrowia oraz wpływem warunków życiowych. Wysoki odsetek ludzi starszych odznaczających się dobrym stanem zdrowia i coraz wyższym poziomem wykształcenia w strukturze ludności zwiększa zapotrzebowanie na nowe jakościowo usługi o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i wypoczynkowo-rekreacyjnym. Władze dzielnic, organizacje rządowe i pozarządowe wychodzą naprzeciw oczekiwaniom starszych mieszkańców, pomagając już nie tylko w trudnej sytuacji życiowej, ale także proponując aktywne formy spędzania czasu wolnego. Urząd m.st Warszawy stworzył program „Warszawa przyjazna seniorom na lata 2013-2020” skierowany do najstarszych mieszkańców stolicy, który ma na celu poprawę jakości ich życia.

Przy określaniu atrakcyjności dzielnic dla seniorów uznano za istotną dostępność do infrastruktury zdrowotnej i sklepów oraz obecność terenów o funkcji wypoczynkowej, a więc parków i terenów zieleni.

Według wyników *Europejskiego Ankietowego Badania Zdrowia w 2014 r.*¹⁶ przeprowadzonego przez GUS 90% polskich seniorów, w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed datą wywiadu, było przynajmniej 1 raz na wizycie u lekarza pierwszego kontaktu czy lekarza rodzinnego. Ponad 90% populacji osób starszych leczyło się u lekarzy specjalistów. W okresie ostatnich 2 tygodni przed datą wywiadu ponad 80% ogółu osób w wieku 60 lat i więcej zażywało leki, które zostały przepisane przez lekarza na receptę. Dlatego jako jeden ze wskaźników do oceny warunków życia dla osób starszych przyjęto dostępność do aptek (liczbę ludności przypadającą na 1 aptekę).

Tworząc ranking atrakcyjności dzielnic dla seniorów wzięto pod uwagę następujące wskaźniki:

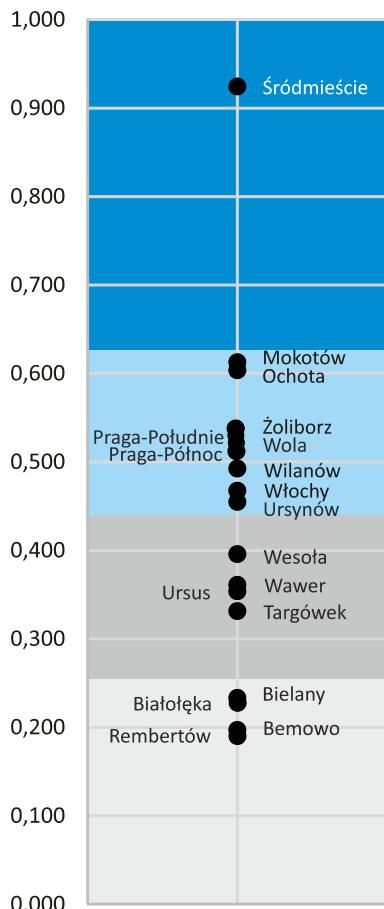
- x_7 – powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca w m^2 ,
- x_{10} – liczba ludności przypadająca na 1 przychodnię,
- x_{11} – liczba ludności przypadająca na 1 sklep,
- x_{12} – liczba ludności przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną,
- x_{14} – księgozbiór bibliotek na 1 tys. ludności.

Tabl. 4. Ranking atrakcyjności dzielnic dla seniorów

Miejsce w rankingu	Dzielnica	Miernik syntetyczny	Poziom atrakcyjności
1	Śródmieście	0,924	bardzo wysoki (grupa I)
2	Mokotów	0,613	
3	Ochota	0,604	
4	Żoliborz	0,529	
5	Praga-Południe	0,528	
6	Wola	0,526	
7	Praga-Północ	0,521	
8	Wilanów	0,493	
9	Włochy	0,468	
10	Ursynów	0,455	
11	Wesoła	0,396	wysoki (grupa II)
12	Wawer	0,354	
13	Ursus	0,352	
14	Targówek	0,331	
15	Bielany	0,233	średni (grupa III)
16	Białołęka	0,230	
17	Bemowo	0,197	
18	Rembertów	0,192	

¹⁶ GUS, *Ludność w wieku 60+. Struktura demograficzna i zdrowie*, Warszawa 2016.

Wykres 4. Rozkład wartości miernika syntetycznego dla seniorów

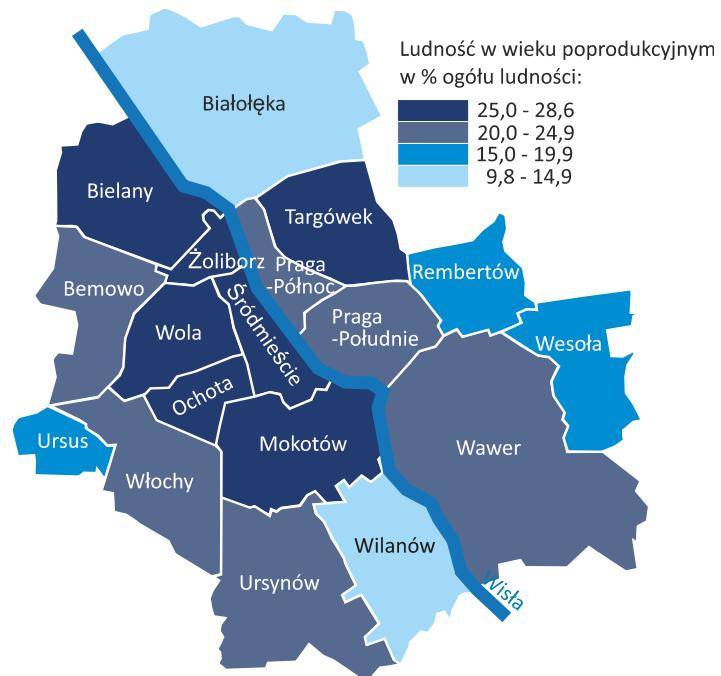

Mapa 5. Rozkład przestrzenny wartości miernika syntetycznego dla seniorów

Najwyższy poziom w rankingu atrakcyjności dzielnic dla seniorów odnotowano w **Śródmieściu**, gdzie wystąpiły najkorzystniejsze wartości w przypadku 4 z 5 wskaźników ujętych w analizie. Dzielnica charakteryzowała się dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczną. Odnotowano tutaj największą dostępność do przychodni, aptek ogólnodostępnych i sklepów oraz największy księgozbiór bibliotek w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Miernik syntetyczny dla Śródmieścia był o prawie 1/3 wyższy w porównaniu z drugą w rankingu dzielnicą Mokotów. Warto zaznaczyć, że prawie 29% mieszkańców Śródmieścia stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności dzielnic zaprezentowany został na mapie 6.

Mapa 6. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności dzielnic w 2015 r.

W strukturze użytkowania gruntów dzielnicy Śródmieście przeważały tereny zabudowane i zurbanizowane. W wyniku czego powierzchnia terenów inwestycyjnych dla budownictwa mieszkaniowego była bardzo ograniczona, co powodowało zmniejszony napływ ludności i niekorzystnie wpływało na strukturę wiekową mieszkańców. Stąd jest to dzielnica o nasilonym procesie starzenia się populacji.

Najmniej atrakcyjne warunki życia dla seniorów notowane były w czterech dzielnicach zakwalifikowanych do IV grupy: Rembertowie, Bemowie, Białołęce oraz Bielanach. Rembertów charakteryzowała się największą liczbą ludności przypadającą na 1 przychodnię. Na Bemowie odnotowano najwyższą dostępność do aptek oraz niską dostępność do przychodni. Białołęka charakteryzowała się niską dostępnością do placówek infrastruktury zdrowotnej oraz małym księgozbiorem bibliotek w przeliczeniu na 1 tys. ludności. W dzielnicy Bielany odnotowano natomiast najniższą dostępność do sklepów wśród dzielnic stolicy.

STATYSTYCZNE PORTRETY DZIELNIC WARSZAWY

Współczesny Wilanów to jedna z najszybciej rozwijających się dzielnic Warszawy. Duże niezagospodarowane tereny powodują, że jest to obszar realizacji wielu projektów deweloperskich np. Miasteczko Wilanów. Historycznie znany jest przede wszystkim z zespołu pałacowo-parkowego, letniej siedziby króla Jana III Sobieskiego.

Wilanów to licząca 32,8 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy położona w południowej części miasta. Zaliczany do dzielnic „młodych demograficznie”. Notował najwyższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności i jeden z najniższych odsetków osób w wieku poprodukcyjnym.

Odszczek ludności w wieku:

Dzięki korzystnej strukturze demograficznej na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 65 osób w wieku nieprodukcyjnym. O atrakcyjności osiedlejącej świadczy najwyższe spośród wszystkich warszawskich dzielnic saldo migracji wewnętrznych¹⁷ (50,1) na 1 tys. ludności. Dodatkowo dzielnica notowała najwyższą wartość przyrostu naturalnego (15,8) oraz najwyższą liczbę urodzeń (20,4) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

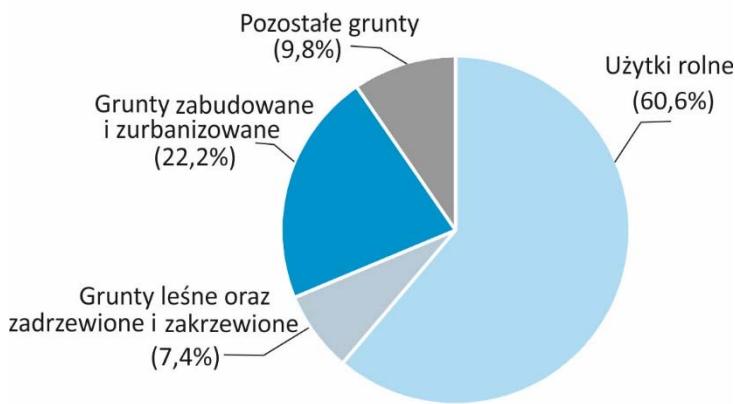
Wilanów charakteryzował się największą liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym – 27 osób oraz najmniejszą liczbę bezrobotnych – 11 osób w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

¹⁷ Przez migracje wewnętrzne ludności rozumie się zmiany miejsca stałego (lub czasowego) pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy w celu osiedlenia się na stałe (lub pobyt czasowy). Łącznie z migracjami między dzielnicami.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	8741	267
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	5387	164
Liczba pracujących	9470	289
Zarejestrowani bezrobotni	374	11

Prawie 2/3 powierzchni geodezycznej Wilanowa zajmowały użytki rolne, przy czym stanowiły one 19,0% ogółu powierzchni użytków rolnych miasta. Dzielnica wyróżniała się również najniższym odsetkiem gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Wilanów jest zatem miejscem atrakcyjnym dla nowych inwestycji.

Struktura powierzchni geodezycznej Wilanowa

W 2015 r. oddano do użytkowania 39 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności, najwięcej wśród dzielnic Warszawy. Przeciętna powierzchnia nowego mieszkania wyniosła 69,4 m², tj. o 5,3 m² więcej niż średnio w Warszawie.

Mieszkańcy Wilanowa mogą również aktywnie spędzić czas korzystając ze ścieżek rowerowych, których na terenie dzielnicy znajdowało się 16,6 km, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 5,1 km. Była to wartość najwyższa wśród dzielnic Warszawy.

Ścieżki rowerowe	16,6 km
Stacje Veturilo	5
Wypożyczenia na stacjach	30086

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w Wilanowie działały 32 placówki wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 71,9% wszystkich placówek oferując 2400 miejsc. Do jednego

przedszkola uczęszczało przeciętnie 83 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 2110 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 12 placówkach, w których uczyło się 2951 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 5 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 835 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształtowała się na poziomie wyższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 246 uczniów (mniej odnotowano jedynie w Wesołej), przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 167 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Wilanów	Warszawa
język polski matematyka	82,2 69,3	81,8 73,4
Część druga		
język angielski ^a	91,9	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrały język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągnięte na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową w Wilanowie były z matematyki niższe, a z pozostałych przedmiotów wyższe niż średnie w stolicy. Podobnie w przypadku egzaminu gimnazjalnego, tylko średnie wyniki z matematyki uzyskane przez uczniów szkół położonych w Wilanowie były niższe, a z pozostałych przedmiotów wyższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Wilanów	Warszawa
język polski historia i wiedza o społeczeństwie	74,1 74,3	71,0 72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka przedmioty przyrodnicze	59,7 60,8	60,2 59,1
Język angielski ^a		
podstawowy rozszerzony	88,9 77,0	81,2 66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Wilanowa w końcu 2015 r. funkcjonowały 24 przychodnie, na które przypadało średnio 1366 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 12 aptek, na które średnio przypadały 2733 osoby.

Kultura	
Placówki biblioteczne	3
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	237
Muzea	3
Zwiedzający muzea w tys.	2420,1

ŚRÓDMIEŚCIE

Dzielnica Śródmieście to najbardziej reprezentacyjna część Warszawy. Obejmuje obszar ścisłego centrum stolicy, w tym Stare Miasto. Śródmieście to także nowoczesne biurowce, hotele, centra handlowe, muzea i teatry. Tu zlokalizowane są również najważniejsze urzędy państwa – Pałac Prezydencki, Sejm, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów i liczne Ministerstwa.

Śródmieście to licząca 119,2 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Na tle pozostałych dzielnic Śródmieście charakteryzowało się najmniej korzystną strukturą ludności według ekonomicznych grup wieku. Notowało najniższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności oraz najwyższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.

Odsetek ludności w wieku:

Niekorzystna struktura demograficzna generowała wysoką wartość współczynnika obciążenia demograficznego. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 68 osób w wieku nieprodukcyjnym. Dzielnica notowała najwyższy, ujemny przyrost naturalny (minus 8,2), przy najniższej wśród dzielnic Warszawy liczbie urodzeń (8,7) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Ze względu na dogodne połączenia komunikacyjne z innymi dzielnicami w Śródmieściu koncentrowała się działalność gospodarcza. Zarejestrowano tutaj największą liczbę podmiotów gospodarki narodowej oraz pracujących w przeliczeniu na 1 tys. ludności. W Śródmieściu, w końcu

2015 r., zatrudnionych było 56,3% pracujących w Warszawie w sekcji „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”. W dzielnicy zlokalizowana jest większość urzędów administracji publicznej. Znajduje to odzwierciedlenie w liczbie pracujących w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”. Pracowało tu blisko 60% wszystkich osób zatrudnionych w Warszawie w tej sekcji.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	64025	537
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	16014	134
Liczba pracujących	215385	1807
Zarejestrowani bezrobotni	2863	24

Ponad 93% powierzchni geodezyjnej Śródmieścia zajmowały grunty zabudowane i zurbanizowane, przez co powierzchnia terenów inwestycyjnych dla budownictwa mieszkaniowego była znacznie ograniczona.

W 2015 r. oddano do użytkowania 1 mieszkanie w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 81,0 m², tj. o 16,9 m² więcej niż średnio w Warszawie.

Śródmieście wyróżniało się również najwyższym odsetkiem terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, które stanowiły 20,8% gruntów zabudowanych i zurbanizowanych dzielnicy. Na jej terenie znajdowało się 48,0 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 4,0 km.

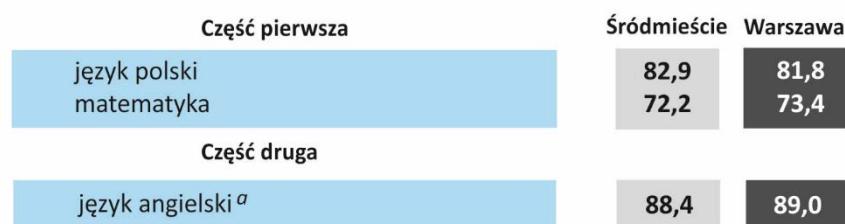
Ścieżki rowerowe	48,0 km	
Stacje Veturilo	65	
Wypożyczenia na stacjach	751972	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w Śródmieściu działało 56 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 85,7% wszystkich placówek oferując 3787 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 76 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 3804 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 25 placówkach, w których uczyło się 6414 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 27 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 4663 osoby. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę były zróżnicowane. Na 1 szkołę podstawową przypadało 257 uczniów (mniej odnotowano

jedynie w Wilanowie i Wesołej), przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 173 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

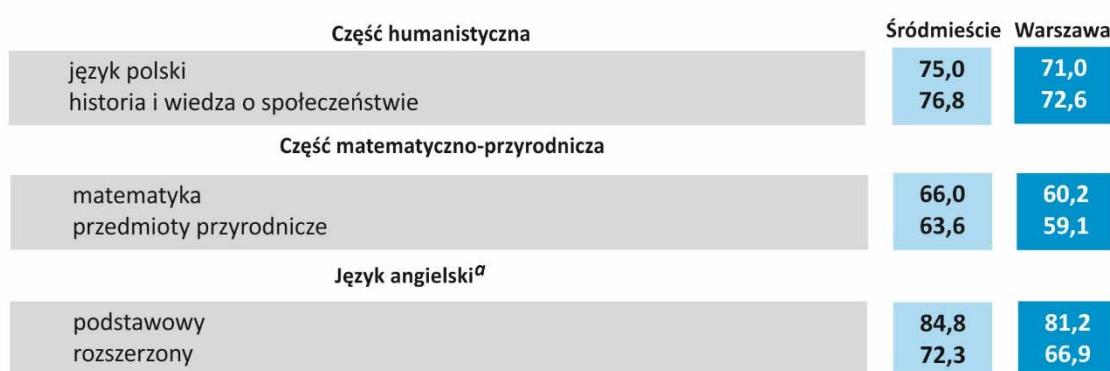
Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągnięte na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową w Śródmieściu były wyższe z języka polskiego, a z pozostałych przedmiotów niższe niż średnie w stolicy. W przypadku egzaminu gimnazjalnego średnie wyniki uzyskane przez uczniów szkół położonych w Śródmieściu były wyższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Śródmieścia w końcu 2015 r. funkcjonowały 182 przychodnie i 76 aptek. Dzielnica charakteryzowała się najlepszą dostępnością do tych placówek w stolicy. Średnio na 1 przychodnię przypadało 655 osób, a na aptekę – 1568 osób.

W Śródmieściu skupia się działalność kulturalna stolicy. Ponad połowa warszawskich teatrów dramatycznych i muzycznych ma siedzibę na terenie tej dzielnicy. W 2015 r. w Warszawie działało 25 kin stałych, z tego 7 zlokalizowanych było w Śródmieściu. Tutaj znajdowały się również 42 z 71 muzeów funkcjonujących w stolicy. Ofertę sieci muzeów uzupełniały instytucje paramuzealne. Jedną z takich placówek jest, cieszące się ogromnym zainteresowaniem zwiedzających, Centrum Nauki Kopernik.

Kultura

Placówki biblioteczne	30
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	430
Muzea	42
Zwiedzający muzea w tys.	5167,4
Kina	7
Widzowie kin w tys.	1585,3
Teatry	22
Widzowie teatrów w stałej sali w tys.	1558,5

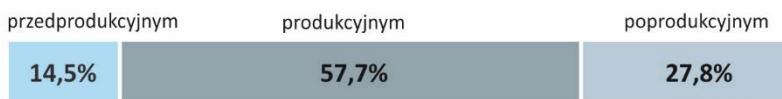
MOKOTÓW

Mokotów to przede wszystkim dzielnica mieszkaniowa o zróżnicowanej zabudowie. Przedwojenne kamienice sąsiadują z powojennymi blokami i nowoczesnymi apartamentowcami. W dzielnicy ulokowanych jest wiele ambasad i przedstawicielstw zagranicznych. Swoją siedzibę mają Polskie Radio, Telewizja Polska i Szkoła Główna Handlowa.

Mokotów to licząca 218,0 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy położona w centralnej części miasta. Zaliczany do dzielnic „starych demograficznie”. Notował najniższy udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności i jeden z najwyższych odsetków osób w wieku poprodukcyjnym (wyższy wystąpił tylko w Śródmieściu).

Odsetek ludności w wieku:

Niekorzystna struktura demograficzna generowała najwyższy w stolicy wskaźnik obciążenia demograficznego. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 73 osoby w wieku

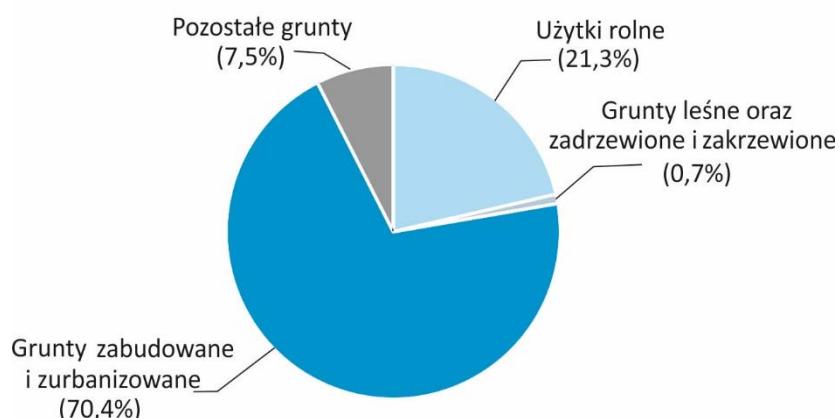
nieprodukcyjnym. Dzielnica notowała ujemny przyrost naturalny (minus 2,4) przy niskiej liczbie urodzeń (10,8) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Dzięki dogodnemu położeniu, blisko centrum, Mokotów jest atrakcyjnym miejscem rozwoju przedsiębiorczości. Duża liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie dzielnicy sprzyja powstawaniu większej liczby miejsc pracy.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	55442	254
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	29180	134
Liczba pracujących	157358	722
Zarejestrowani bezrobotni	4446	20

W strukturze powierzchni geodezyjnej Mokotowa przeważały grunty zabudowane i zurbanizowane, które stanowiły ponad 2/3 powierzchni dzielnicy. W strukturze tych gruntów odnotowano wysoki odsetek terenów mieszkaniowych (32,0%).

Struktura powierzchni geodezyjnej dzielnicy Mokotów

W 2015 r. oddano do użytkowania 6 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 66,0 m², tj. o 1,9 m² więcej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 46,4 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 2,1 km.

Ścieżki rowerowe	46,4 km
Stacje Veturilo	25
Wypożyczenia na stacjach	211835

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Mokotów działało 105 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 80,0% wszystkich placówek oferując 7337 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 78 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 7240 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 48 placówkach, w których uczyło się 12690 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowały 34 gimnazja, w których kształciło się w sumie 3931 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształtowały się na poziomie wyższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 264 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 116 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Mokotów	Warszawa
język polski	83,0	81,8
matematyka	74,4	73,4
Część druga		
język angielski ^a	90,6	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągnięte na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową w dzielnicy Mokotów były wyższe niż średnie w stolicy. W przypadku egzaminu gimnazjalnego średnie wyniki uzyskane przez uczniów szkół położonych na Mokotowie były niższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Mokotów	Warszawa
język polski	69,2	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	72,0	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	57,5	60,2
przedmioty przyrodnicze	57,7	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	80,5	81,2
rozszerzony	65,4	66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Mokotowa w końcu 2015 r. funkcjonowało 181 przychodni, na które przypadało średnio 1205 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 86 aptek, na które średnio przypadało 2535 osób.

Kultura	
Placówki biblioteczne	24
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	168
Muzea	6
Zwiedzający muzea w tys.	185,1
Kina	4
Widzowie kin w tys.	1267,9
Teatry	3
Widzowie teatrów w stałej sali w tys.	219,4

Żoliborz to najmniejsza pod względem powierzchni dzielnica Warszawy. Współczesny kształt zawdzięcza latom 20. i 30. XX wieku, kiedy rozwijało się budownictwo spółdzielcze i powstawało wiele kolonii mieszkaniowych dla ówczesnych urzędników oraz wojskowych. Żoliborz pełen jest terenów zielonych i miejsc o wyjątkowym znaczeniu historycznym. Obecnie w zachodniej części dzielnicy, na terenie byłych zakładów przemysłowych, powstają nowe osiedla mieszkaniowe.

Żoliborz to licząca 50,0 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Zaliczany do dzielnic „starych demograficznie”. Notował niski udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności i jeden z najwyższych odsetków osób w wieku poprodukcyjnym.

Odsetek ludności w wieku:

przedprodukcyjnym

produkcyjnym

poprodukcyjnym

14,7%

58,1%

27,2%

Niekorzystna struktura demograficzna generowała wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 72 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Dzielnica notowała ujemny przyrost naturalny (minus 1,7) oraz wysokie saldo migracji wewnętrznych (22,5) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Położenie dzielnicy w centrum miasta oraz dogodne połączenia komunikacyjne z innymi dzielnicami korzystnie wpływały na sytuację na rynku pracy.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	11966	239
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	7037	141
Liczba pracujących	19008	380
Zarejestrowani bezrobotni	1040	21

Žoliborz notował wysoki odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, stanowiący 92,4% powierzchni geodezyjnej dzielnicy. W strukturze tych gruntów wysoki odsetek stanowiły tereny rekreacyjno-wypoczynkowe (20,6%) – wyższy odnotowano jedynie w Śródmieściu. Žoliborz jest atrakcyjnym miejscem dla nowych inwestycji.

W 2015 r. oddano do użytkowania 15 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności, więcej odnotowano tylko w dzielnicy Wilanów. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 59,3 m², tj. o 4,8 m² mniej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 21,9 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiło 4,4 km.

Ścieżki rowerowe	21,9 km	
Stacje Veturilo	7	
Wypożyczenia na stacjach	63285	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 na Žoliborzu działało 28 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 60,7% wszystkich placówek oferując 1411 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 79 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 1572 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 9 placówkach, w których uczyło się 2751 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 9 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 1194 osoby. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających

na 1 szkołę kształtowały się na poziomie wyższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 306 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 133 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Żoliborz	Warszawa
język polski	81,8	81,8
matematyka	76,7	73,4
Część druga		
język angielski ^a	90,3	89,0

a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągane na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową na Żoliborzu należały do wyższych niż średnie w stolicy. Jedynie za zadania z języka polskiego uczniowie szkół w dzielnicy uzyskali tyle samo (81,8%), co średnia dla Warszawy. W przypadku egzaminu gimnazjalnego średnie wyniki uzyskane przez uczniów szkół położonych na Żoliborzu były wyższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Żoliborz	Warszawa
język polski	74,0	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	74,7	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	63,9	60,2
przedmioty przyrodnicze	61,9	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	85,0	81,2
rozszerzony	72,2	66,9

a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Żoliborza w końcu 2015 r. funkcjonowało 36 przychodni, na które przypadało średnio 1390 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 17 aptek, na które średnio przypadały 2944 osoby.

Kultura

Placówki biblioteczne	5
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	242
Muzea	4
Zwiedzający muzea w tys.	68,9
Kina	2
Widzowie kin w tys.	1169,3
Teatry	1
Widzowie teatrów w stałej sali w tys.	100,3

Dzielnica położona jest w południowo-zachodniej części Warszawy. We Włochach zlokalizowane jest lotnisko międzynarodowe – Port Lotniczy Warszawa-Okęcie. Dzielnica wyróżnia się kameralną zabudową, co wynika głównie z ograniczeń budowlanych stawianych przez wymogi bezpieczeństwa ruchu lotniczego.

Włochy to licząca 40,9 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Charakteryzowała się stosunkowo korzystną strukturą ludności pod względem ekonomicznych grup wieku w porównaniu z innymi dzielnicami.

Odsetek ludności w wieku:

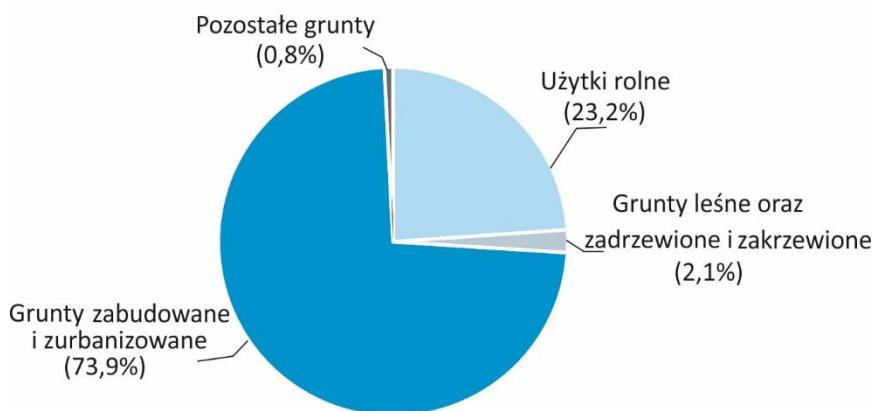
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Dzielnica notowała dodatni przyrost naturalny (4,9) oraz wysoką liczbę urodzeń (13,5) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Na terenie dzielnicy Włochy występują korzystne warunki do rozwoju przedsiębiorczości. Odnotowano tutaj wysoką liczbę podmiotów gospodarki narodowej oraz pracujących w przeliczeniu na 1 tys. ludności, wyższe wskaźniki wystąpiły jedynie w Śródmieściu.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	11599	284
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	5514	135
Liczba pracujących	48454	1186
Zarejestrowani bezrobotni	910	22

Ponad 2/3 powierzchni geodezyjnej Włoch zajmowały grunty zabudowane i zurbanizowane. W strukturze tych gruntów dzielnica notowała najwyższy odsetek terenów komunikacyjnych (44,0%) i jeden z najniższych udziałów terenów mieszkaniowych (18,7%) wśród dzielnic Warszawy. Włochy są również atrakcyjnym miejscem dla nowych inwestycji.

Struktura powierzchni geodezyjnej dzielnicy Włochy

W 2015 r. oddano do użytkowania 15 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła $61,0 \text{ m}^2$, tj. o 3,1 mniej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 18,8 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 4,6 km.

Ścieżki rowerowe	18,8 km	
Stacje Veturilo	7	
Wypożyczenia na stacjach	20464	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Włochy działały 32 placówki wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 71,9% wszystkich placówek, oferując 2178 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 79 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 1900 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 11 placówkach, w których uczyło się 3090 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 8 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 1248 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształtały się na poziomie wyższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 281 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 156 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Włochy	Warszawa
język polski	81,1	81,8
matematyka	75,7	73,4
Część druga		
język angielski ^a	90,0	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągnięte na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową w dzielnicy Włochy były z języka polskiego niższe, a z pozostałych przedmiotów wyższe niż średnie w stolicy. W przypadku egzaminu gimnazjalnego średnie wyniki uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy były wyższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Włochy	Warszawa
język polski	72,6	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	72,9	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	60,3	60,2
przedmioty przyrodnicze	59,7	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	84,2	81,2
rozszerzony	70,2	66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie dzielnicy Włochy w końcu 2015 r. funkcjonowało 16 przychodni, na które przypadały średnio 2554 osoby. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 13 aptek, na które średnio przypadały 3143 osoby.

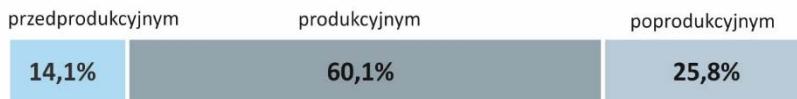
Kultura		
Placówki biblioteczne	3	
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	301	
Muzea	1	
Zwiedzający muzea w tys.	-	
Kina	1	
Widzowie kin w tys. ludności	7,0	

Ochota położona jest na południowy zachód od centrum miasta i jest z nim bardzo dobrze skomunikowana. Duży obszar zajmują osiedla mieszkaniowe oraz kamienice z okresu międzywojennego. Jest to dzielnica o największej gęstości zaludnienia w Warszawie. Znajdują się tu również duże kompleksy zieleni: Pole Mokotowskie oraz Park Szczyśliwicki z całorocznym stokiem narciarskim.

Ochota to licząca 84,1 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Na tle pozostałych dzielnic Ochota charakteryzowała się niekorzystną strukturą ludności według ekonomicznych grup wieku. Notowała niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności oraz wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.

Odsetek ludności w wieku:

Niekorzystna struktura demograficzna generowała wysoką wartość współczynnika obciążenia demograficznego. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 66 osób w wieku

nieprodukcyjnym. Dzielnica notowała ujemny przyrost naturalny (minus 4,8), przy niskiej liczbie urodzeń (9,8) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Bezpośrednie sąsiedztwo ze Śródmieściem sprawia, że Ochota jest atrakcyjnym miejscem dla przedsiębiorców. Notowana jest tutaj duża liczba osób pracujących w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	19645	234
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	10470	125
Liczba pracujących	62661	745
Zarejestrowani bezrobotni	1835	22

Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły 96,9% powierzchni geodezyjnej dzielnicy. Wysoki udział tych terenów ogranicza powierzchnię inwestycyjną dla budownictwa mieszkaniowego.

W 2015 r. oddano do użytkowania 3 mieszkania w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 64,9 m², tj. o 0,8 m² więcej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 17,6 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 2,1 km.

Ścieżki rowerowe	17,6 km	
Stacje Veturilo	16	
Wypożyczenia na stacjach	147540	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 na Ochocie działało 35 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 80,0% wszystkich placówek oferując 2644 miejsca. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 88 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 2682 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 15 placówkach, w których uczyło się 4233 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 9 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 1977 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę były zróżnicowane. Na 1 szkołę podstawową przypadało 282 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 220 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Ochota	Warszawa
język polski	80,1	81,8
matematyka	76,1	73,4
Część druga		
język angielski ^a	89,9	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągnięte na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową w dzielnicy Ochota były z języka polskiego niższe, a z pozostałych przedmiotów wyższe niż średnie w stolicy. W przypadku egzaminu gimnazjalnego średnie wyniki z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy były równe, a z pozostałych przedmiotów wyższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Ochota	Warszawa
język polski	71,4	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	73,2	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	62,0	60,2
przedmioty przyrodnicze	60,7	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	81,2	81,2
rozszerzony	70,1	66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Ochoty w końcu 2015 r. funkcjonowało 85 przychodni, na które przypadało średnio 989 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 33 aptek, na które średnio przypadało 2548 osób.

Kultura

Placówki biblioteczne	12
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	401
Muzea	3
Zwiedzający muzea w tys.	7,7
Teatry	2
Widzowie teatrów w stałej sali w tys.	11,0

Ursynów do niedawna był przykładem typowej dzielnicy sypialnianej. Swój rozwój zawdzięcza osiedlom mieszkaniowym z wielkiej płyty z lat 80. Obecnie lokuje się tu coraz więcej firm i instytucji wykorzystujących dobre skomunikowanie z centrum miasta i linią metra. Wolne przestrzenie wypełniają nowe bloki mieszkaniowe.

Ursynów to licząca 149,2 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Charakteryzował się stosunkowo korzystną strukturą ludności pod względem ekonomicznych grup wieku w porównaniu z innymi dzielnicami.

Odsetek ludności w wieku:

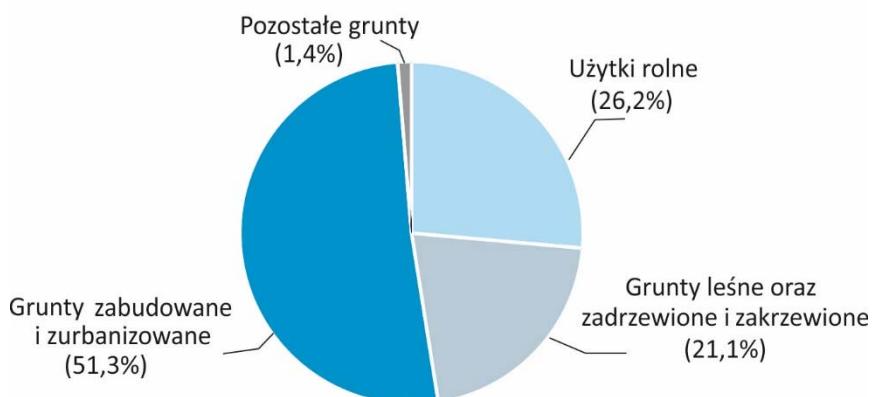
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 65 osób w wieku nieprodukcyjnym. Dodatkowo dzielnica notowała wysoką wartość przyrostu naturalnego (5,3) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy odnotowano tutaj dużą liczbę podmiotów i pracujących oraz niską liczbę bezrobotnych w przeliczeniu na 1 tys. ludności, mniej bezrobotnych odnotowano jedynie w Wilanowie.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	29699	199
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	20346	136
Liczba pracujących	45316	304
Zarejestrowani bezrobotni	2478	17

Ponad połowę powierzchni geodezyjnej Ursynowa zajmowały grunty zabudowane i zurbanizowane. W strukturze tych gruntów Ursynów notował najwyższy wśród dzielnic Warszawy odsetek terenów zurbanizowanych niezabudowanych (6,9%), przeznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, wyłączonych z produkcji rolniczej i leśnej. Obecność tych terenów stwarza duże szanse na nowe inwestycje i rozwój dzielnicy.

Struktura powierzchni geodezyjnej Ursynowa

W 2015 r. oddano do użytkowania 5 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 66,2 m², tj. o 2,1 m² więcej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 39,9 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 2,7 km.

Ścieżki rowerowe	39,9 km
Stacje Veturilo	26
Wypożyczenia na stacjach	163087

Na początku roku szkolnego 2015/2016 na Ursynowie działało 88 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 76,1% wszystkich placówek oferując 6613 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 86 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 6091 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 31 placówkach, w których uczyło się 11247 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 19 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 3744 osoby. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształciły się na poziomie nieco niższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 363 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 197 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Ursynów	Warszawa
język polski	85,4	81,8
matematyka	78,3	73,4
Część druga		
język angielski ^a	92,4	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. zarówno średnie wyniki sprawdzianu klas szóstych, jak również egzaminu gimnazjalnego uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy Ursynów były wyższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Ursynów	Warszawa
język polski	73,7	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	75,0	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	64,7	60,2
przedmioty przyrodnicze	63,1	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	87,0	81,2
rozszerzony	74,5	66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Ursynowa w końcu 2015 r. funkcjonowało 105 przychodni, na które przypadało średnio 1421 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 53 aptek, na które średnio przypadało 2814 osób.

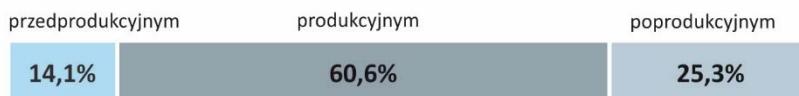
Kultura	
Placówki biblioteczne	15
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	250
Muzea	2
Zwiedzający muzea w tys.	3,1
Kina	2
Widzowie kin w tys. ludności	540,1

Przedwojenna Wola była dzielnicą przemysłową. Bliskość do centrum miasta sprawia, że na terenach starych fabryk powstają nowoczesne kompleksy biurowe i mieszkaniowe, co czyni tę dzielnicę bardzo atrakcyjną dla korporacji krajowych i międzynarodowych. Obecny charakter dzielnicy jest bardzo zróżnicowany.

Wola to licząca 138,5 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Zaliczana do dzielnic „starych demograficznie”. Notowała niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności i wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.

Odsetek ludności w wieku:

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 65 osób w wieku nieprodukcyjnym. O atrakcyjności osiedlejącej świadczy dodatnie saldo migracji wewnętrznych (5,3) na 1 tys. ludności. Dodatkowo dzielnica notowała ujemną wartość przyrostu naturalnego (minus 3,0) na 1 tys. ludności.

Na tle pozostałych dzielnic Wola wyróżniała się wysoką liczbą podmiotów i pracujących w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Jednocześnie mieszkańcy borykali się z problemem bezrobocia. Na Woli odnotowano wysoką liczbę bezrobotnych na 1 tys. ludności, więcej zarejestrowano jedynie na Pradze-Północ.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	37059	268
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	16898	122
Liczba pracujących	84985	614
Zarejestrowani bezrobotni	4118	30

Wola notowała wysoki odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych stanowiący 94,9% powierzchni geodezyjnej dzielnicy (wyższy wystąpił tylko na Ochocie). W strukturze tych gruntów notowany był niski odsetek terenów mieszkaniowych oraz wysoki udział terenów komunikacyjnych. Dobra komunikacja oraz położenie blisko centrum sprawia, że rośnie zainteresowanie dzielnicą, jako miejscem pod inwestycje dla budownictwa mieszkaniowego.

W 2015 r. oddano do użytkowania 14 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Nowe mieszkania miały najmniejszą przeciętną powierzchnię użytkową – 51,0 m², tj. o 13,1 m² mniej niż średnio w Warszawie.

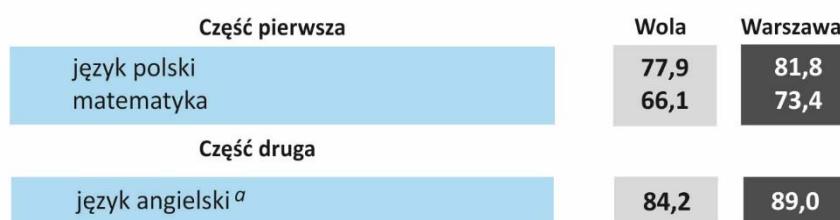
Na terenie dzielnicy znajdowało się 21,0 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 1,5 km.

Ścieżki rowerowe	21,0 km	
Stacje Veturilo	13	
Wypożyczenia na stacjach	159721	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Wola działało 66 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 63,6% wszystkich placówek oferując 4023 miejsca. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 88 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 4161 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 26 placówkach, w których uczyło się 6795 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 18 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 3191 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów były zróżnicowane. Na 1 szkołę podstawową przypadało 261 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 177 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie, w 2015 r. zarówno średnie wyniki sprawdzianu klas szóstych, jak również egzaminu gimnazjalnego uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy Wola były niższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Wola	Warszawa
język polski historia i wiedza o społeczeństwie	66,3 69,7	71,0 72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka przedmioty przyrodnicze	55,7 54,3	60,2 59,1
Język angielski ^a		
podstawowy rozszerzony	74,4 59,9	81,2 66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie dzielnicy Wola w końcu 2015 r. funkcjonowało 108 przychodni, na które przypadały średnio 1283 osoby. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 51 aptek, na które średnio przypadało 2716 osób.

Kultura	
Placówki biblioteczne	15
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	312
Muzea	7
Zwiedzający muzea w tys.	660,1
Kina	2
Widzowie kin w tys.	292,2
Teatry	2
Widzowie teatrów w stałej sali w tys.	33,4

Praga-Południe to dzielnica położona w prawobrzeżnej części Warszawy. Obecnie dzielnica intensywnie się rozwija, powstają tu duże kompleksy mieszkaniowe z luksusowymi apartamentowcami. Wyjątkowym miejscem na Pradze-Południe jest Saska Kępa – osiedle o zabudowie willowej z lat 20. i 30. XX wieku, w którym mieszkają artyści, architekci i prawnicy.

Praga-Południe to licząca 178,3 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Charakteryzowała się niekorzystną strukturą ludności pod względem ekonomicznych grup wieku w porównaniu z innymi dzielnicami.

Odsetek ludności w wieku:

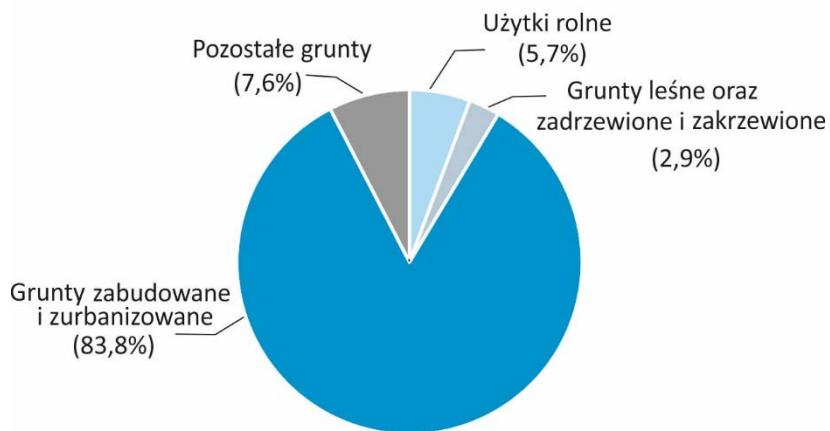
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 66 osób w wieku nieprodukcyjnym. Dzielnica notowała ujemny przyrost naturalny (minus 0,5) przy niskiej liczbie urodzeń (10,9) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy można zauważyc, że problemem dzielnicy był stosunkowo wysoki poziom bezrobocia wśród mieszkańców.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	36024	202
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	23007	129
Liczba pracujących	49545	278
Zarejestrowani bezrobotni	4803	27

W strukturze powierzchni geodezyjnej Pragi-Południe przeważały grunty zabudowane i zurbanizowane, które stanowiły prawie 84% powierzchni. W strukturze tych gruntów wystąpił wysoki odsetek terenów mieszkaniowych (31,9%) oraz terenów komunikacyjnych (36,2%).

Struktura powierzchni geodezyjnej dzielnicy Praga-Południe

W 2015 r. oddano do użytkowania 6 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 59,1 m², tj. o 5,0 m² mniej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 31,4 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 1,8 km.

Ścieżki rowerowe	31,4 km	
Stacje Veturilo	12	
Wypożyczenia na stacjach	121528	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Praga-Południe działało 66 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 81,8% wszystkich placówek oferując 5602 miejsca. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 102 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 5723 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 24 placówkach, w których uczyło się 9492 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 18 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 3490 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształtowały się na poziomie niższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 396 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 194 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Praga-Południe	Warszawa
język polski	81,5	81,8
matematyka	72,8	73,4
Część druga		
język angielski ^a	88,6	89,0

a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągnięte na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową w dzielnicy Praga-Południe były niższe niż średnie w stolicy. W przypadku egzaminu gimnazjalnego średnie wyniki z angielskiego na poziomie podstawowym uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy były wyższe, a z pozostałych przedmiotów niższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Praga-Południe	Warszawa
język polski	70,2	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	70,6	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	58,0	60,2
przedmioty przyrodnicze	57,6	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	81,5	81,2
rozszerzony	66,2	66,9

a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Pragi-Południe w końcu 2015 r. funkcjonowały 104 przychodnie, na które przypadało średnio 1714 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 74 aptek, na które średnio przypadało 2409 osób.

Kultura	
Placówki biblioteczne	23
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	243
Kina	1
Widzowie kin w 1 tys.	652,9
Teatry	2
Widzowie teatrów w stałej sali w tys.	42,0

Wawer położony jest w prawobrzeżnej części Warszawy. Typowa dla dzielnicy jest niska zabudowa jednorodzinna, także drewniana. Na jej obszarze znajduje się dużo terenów zielonych, wśród nich znaczna część Mazowieckiego Parku Krajobrazowego. Przez Wawer przechodzi linia kolejowa do Otwocka, stanowiąca oś komunikacyjną dzielnicy.

Wawer to licząca 73,9 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców, największa pod względem powierzchni dzielnica Warszawy. Charakteryzowała się stosunkowo korzystną strukturą ludności pod względem ekonomicznych grup wieku w porównaniu z innymi dzielnicami.

Odsetek ludności w wieku:

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 67 osób w wieku nieprodukcyjnym. O atrakcyjności osiedlejącej świadczy wysokie dodatnie saldo migracji wewnętrznych (13,3) na 1 tys. ludności. Dzielnica notowała również dodatnią wartość przyrostu naturalnego (1,4) na 1 tys. ludności.

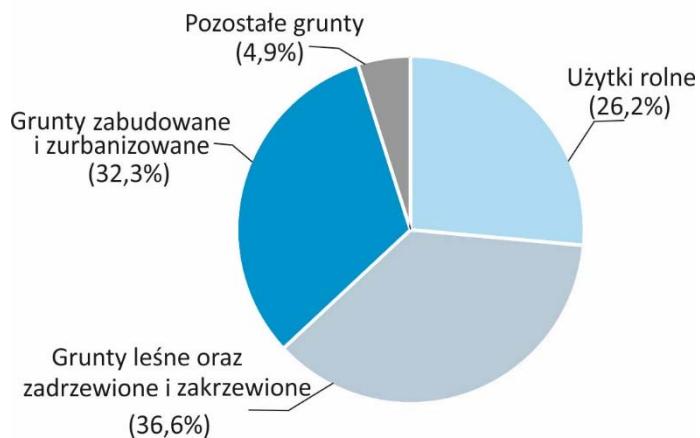
Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy Wawer notował dużą liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców (więcej odnotowano jedynie w dzielnicy Wilanów).

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	16147	218
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	10936	148
Liczba pracujących	19068	258
Zarejestrowani bezrobotni	1676	23

Ponad 1/3 powierzchni geodezyjnej Wawra zajmowały grunty leśne oraz tereny zadrzewione i zakrzewione. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły tylko 32,3% ogólnej powierzchni

dzielnic (mniej odnotowano jedynie na Wilanowie). Biorąc pod uwagę strukturę tych gruntów dzielnica wyróżniała się najwyższym udziałem terenów mieszkaniowych wśród dzielnic Warszawy.

Struktura powierzchni geodezyjnej dzielnicy Wawer

W 2015 r. oddano do użytkowania 9 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania była duża – 109,4 m², większą odnotowano jedynie w dzielnicach Wesoła i Rembertów.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 22,2 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 3,0 km.

Ścieżki rowerowe

22,2 km

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Wawer działało 61 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 63,9% wszystkich placówek oferując 3049 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 67 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 3068 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 25 placówkach, w których uczyło się 6599 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 20 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 2036 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształtowały się na poziomie wyższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 264 uczniów przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 102 uczniów, najmniej wśród wszystkich dzielnic Warszawy, przy średnio 172 w Warszawie.

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Wawer	Warszawa
język polski	82,7	81,8
matematyka	75,0	73,4
Część druga		
język angielski ^a	89,1	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągnięte na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową w Wawrze były wyższe niż średnie w stolicy. W przypadku egzaminu gimnazjalnego średnie wyniki z historii i wiedzy o społeczeństwie oraz przedmiotów przyrodniczych uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy były wyższe, a z pozostałych przedmiotów niższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Wawer	Warszawa
język polski	69,1	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	73,3	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	59,3	60,2
przedmioty przyrodnicze	59,9	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	79,5	81,2
rozszerzony	64,5	66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie dzielnicy Wawer w końcu 2015 r. funkcjonowały 43 przychodnie, na które przypadało średnio 1719 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 29 aptek, na które średnio przypadało 2549 osób.

Kultura	
Placówki biblioteczne	7
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	181
Muzea	1
Zwiedzający muzea w tys.	0,0
Kina	1
Widzowie kin w tys.	25,8

Ursus jest jedną z najmniejszych warszawskich dzielnic. Położony jest w zachodniej części stolicy, w odległości 9 km od centrum miasta. Jego znaczną część zajmują tereny byłych Zakładów Mechanicznych „Ursus”. Jest dzielnicą z jednym z najniższych udziałów terenów rekreacyjno-wypoczynkowych w powierzchni ogółem.

Ursus to licząca 57,2 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Charakteryzował się stosunkowo korzystną strukturą ludności pod względem ekonomicznych grup wieku w porównaniu z innymi dzielnicami.

Odsetek ludności w wieku:

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 65 osób w wieku nieprodukcyjnym. O atrakcyjności osiedlejącej świadczy wysokie dodatnie saldo migracji wewnętrznych (7,4) na 1 tys. ludności. Dodatkowo dzielnica notowała wysoką wartość przyrostu naturalnego (7,1) – wyższy wystąpił jedynie w Wilanowie i na Białołęce oraz wysoką liczbę urodzeń (15,0) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy w dzielnicy odnotowano najmniejszą liczbę podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców oraz małą liczbę pracujących na 1 tys. ludności.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	9009	157
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	6511	114
Liczba pracujących	8874	155
Zarejestrowani bezrobotni	1099	19

Ponad 82% powierzchni geodezyjnej Ursusa zajmowały grunty zabudowane i zurbanizowane. W strukturze tych gruntów notowany był najwyższy wśród dzielnic Warszawy odsetek terenów przemysłowych – 19,7% (tyle samo odnotowano na Białołęce).

W 2015 r. oddano do użytkowania 9 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 58,8 m², tj. o 5,3 m² mniej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 17,0 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 3,0 km.

Ścieżki rowerowe	17,0 km	
Stacje Veturilo	5	
Wypożyczenia na stacjach	13544	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Ursus działało 38 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 78,9% wszystkich placówek oferując 2634 miejsca. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 78 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 2625 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 7 placówkach, w których uczyło się 4462 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 6 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 1175 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształciły się na poziomie niższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 637 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 196 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Ursus	Warszawa
język polski	79,6	81,8
matematyka	73,1	73,4
Część druga		
język angielski ^a	87,3	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. zarówno średnie wyniki sprawdzianu klas szóstych, jak również egzaminu gimnazjalnego uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy Ursus były niższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Ursus	Warszawa
język polski	68,9	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	70,5	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	56,1	60,2
przedmioty przyrodnicze	55,4	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	74,2	81,2
rozszerzony	54,7	66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie dzielnicy Ursus w końcu 2015 r. funkcjonowało 30 przychodni, na które przypadało średnio 1908 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 16 aptek, na które średnio przypadało 3577 osób.

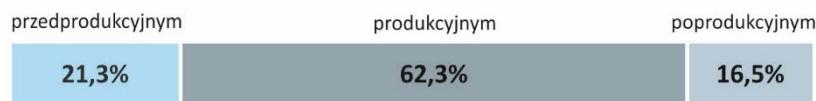
Kultura	
Placówki biblioteczne	4
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	323
Kina	1
Widzowie kin w tys.	3,9

Wesoła to najmłodsza dzielnica Warszawy. W granicach stolicy znalazła się w 2002 r., a wcześniej była samodzielnym miastem. Otwartymi terenami leśnymi przyciąga nowych mieszkańców z innych dzielnic i wschodniej części Polski. Dominuje tu zabudowa jednorodzinna lub niska wielorodzinna. Brak wysokich bloków i ściszej zabudowy nadaje dzielnicy niepowtarzalny charakter.

Wesoła to licząca 24,5 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy położona we wschodniej części miasta. Zaliczana do dzielnic „młodych demograficznie”. Notowała jeden z najwyższych udziałów osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności i jeden z najniższych odsetków osób w wieku poprodukcyjnym.

Odsetek ludności w wieku:

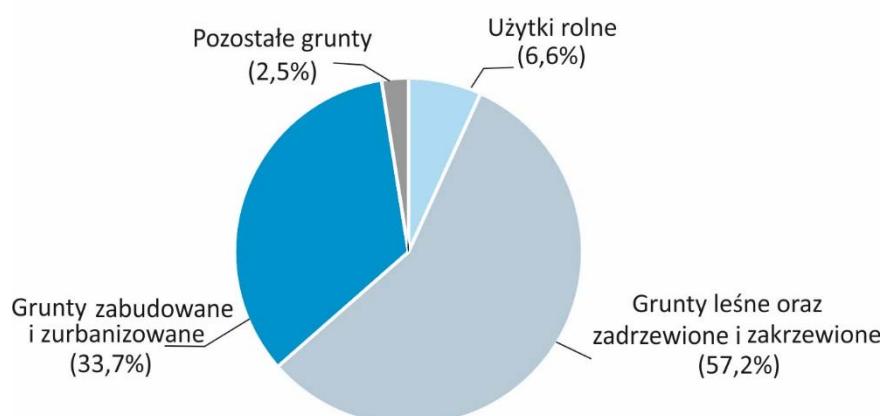
Dzięki korzystnej strukturze demograficznej na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 61 osób w wieku nieprodukcyjnym. O atrakcyjności osiedlejącej świadczy wysokie, dodatnie saldo migracji wewnętrznych (10,9) na 1 tys. ludności. Dodatkowo dzielnica notowała dodatni przyrost naturalny (5,4) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Stosunkowo niska liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych na terenie dzielnicy generowała małą liczbę miejsc pracy. Stąd dzielnica notowała najmniejszą w stolicy liczbę pracujących w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	4841	198
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	3488	143
Liczba pracujących	3362	137
Zarejestrowani bezrobotni	483	20

Ponad połowę powierzchni geodezyjnej Wesołej zajmowały grunty leśne oraz tereny zadrzewione i zakrzewione. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły ponad 1/3 ogólnej powierzchni dzielnicy. Biorąc pod uwagę strukturę tych gruntów Wesoła wyróżniała się wysokim udziałem terenów mieszkaniowych, wyższy odnotowano jedynie w dzielnicy Wawer.

Struktura powierzchni geodezyjnej dzielnicy Wesoła

W 2015 r. oddano do użytkowania 3 mieszkania w przeliczeniu na 1 tys. ludności. W związku z dominującą w dzielnicy zabudową jednorodzinną przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania była największa wśród dzielnic Warszawy – 156,5 m².

Na terenie dzielnicy znajdowało się 12,1 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiło 4,9 km.

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Wesoła działało 27 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 66,7% wszystkich placówek oferując 1283 miejsca. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 46 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 1130 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 10 placówkach, w których uczyło się 2254 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 6 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 1011 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształtowały się na poziomie wyższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 225 uczniów, najmniej wśród dzielnic Warszawy, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 169 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Wesoła	Warszawa
język polski	84,9	81,8
matematyka	72,8	73,4
Część druga		
język angielski ^a	90,5	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągnięte na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową w Wesołej były z matematyki niższe, a z pozostałych przedmiotów wyższe niż średnie w stolicy. W przypadku egzaminu gimnazjalnego średnie wyniki z matematyki i przedmiotów przyrodniczych uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy były niższe, a z pozostałych przedmiotów wyższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Wesoła	Warszawa
język polski historia i wiedza o społeczeństwie	72,3 74,5	71,0 72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka przedmioty przyrodnicze	59,6 58,8	60,2 59,1
Język angielski ^a		
podstawowy rozszerzony	83,2 68,1	81,2 66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie dzielnicy Wesoła w końcu 2015 r. funkcjonowało 12 przychodni, na które przypadało średnio 2038 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 10 aptek, na które średnio przypadało 2445 osób.

Kultura		
Placówki biblioteczne		4
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności		245

Bemowo to dzielnica, na terenie której w latach 80. i 90. XX wieku rozwijała się zabudowa mieszkaniowa z wielkiej płyty. W granicach dzielnicy znajduje się wiele zabytkowych fortów oraz unikatowe, zachowane w całości, przedwojenne osiedle Boernerowo. Dzielnica znana jest również z tego, że na jej obszarze zlokalizowane jest lotnisko oraz Wojskowa Akademia Techniczna.

Bemowo to licząca 119,1 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Charakteryzuła się mało korzystną strukturą ludności pod względem ekonomicznych grup wieku w porównaniu z innymi dzielnicami.

Odsetek ludności w wieku:

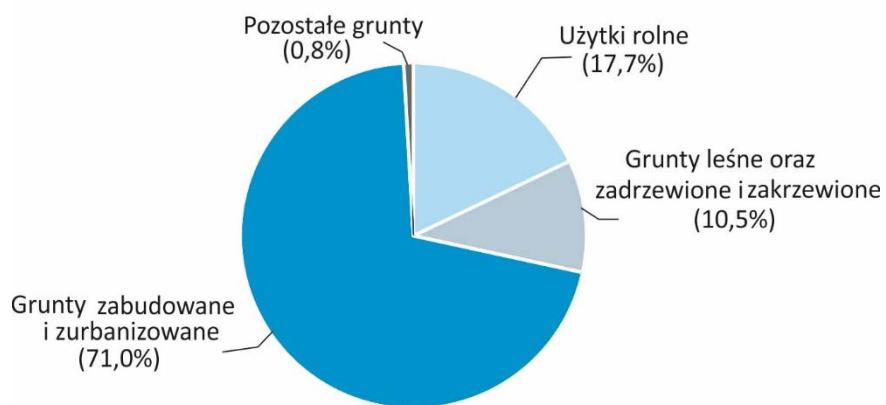
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 67 osób w wieku nieprodukcyjnym. Dzielnica notowała wysoką wartość przyrostu naturalnego (6,0) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy, w 2015 r. w dzielnicy Bemowo notowano niską liczbę podmiotów i pracujących w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Jednocześnie w dzielnicy wystąpił stosunkowo niski poziom bezrobocia wśród mieszkańców.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	20810	175
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	15511	130
Liczba pracujących	22080	185
Zarejestrowani bezrobotni	2303	19

Ponad 2/3 powierzchni geodezyjnej Bemowa zajmowały grunty zabudowane i zurbanizowane. W strukturze tych gruntów dzielnica wyróżniała się najwyższym odsetkiem innych terenów zabudowanych, do których zalicza się m.in. grunty zajęte pod budynki i urządzenia związane z administracją, służbą zdrowia, handlem, kultem religijnym, które stanowiły 38,8% ogólnej powierzchni terenów zabudowanych i zurbanizowanych dzielnicy.

Struktura powierzchni geodezyjnej dzielnicy Bemowo

W 2015 r. oddano do użytkowania 10 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 53,8 m², tj. o 10,3 m² mniej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 21,3 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 1,8 km.

Ścieżki rowerowe	21,3 km	
Stacje Veturilo	4	
Wypożyczenia na stacjach	19530	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 na Bemowie działały 54 placówki wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 81,5% wszystkich placówek oferując 4647 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 91 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 4467 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 12 placówkach, w których uczyło się 7680 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 8 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 1924 osoby. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształtowały się na poziomie niższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 640 uczniów, najczęściej wśród wszystkich dzielnic, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 241 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Bemowo	Warszawa
język polski	83,9	81,8
matematyka	76,8	73,4
Część druga		
język angielski ^a	90,9	89,0

a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągnięte na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową w dzielnicy Bemowo były wyższe niż średnie w stolicy. W przypadku egzaminu gimnazjalnego średnie wyniki z historii i wiedzy o społeczeństwie były równe, z języka polskiego niższe, a z pozostałych przedmiotów wyższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Bemowo	Warszawa
język polski	69,8	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	72,6	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	61,1	60,2
przedmioty przyrodnicze	59,2	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	83,1	81,2
rozszerszony	68,2	66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Bemowa w końcu 2015 r. funkcjonowało 41 przychodni, na które przypadało średnio 2905 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 30 aptek, na które średnio przypadało 3970 osób.

Kultura	
Placówki biblioteczne	7
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	192
Kina	1
Widzowie kin w tys. ludności	352,9

Białołęka jest jedną z najszybciej rozwijających się dzielnic Warszawy. Powstaje tu wiele osiedli mieszkaniowych i domów. Atrakcyjne ceny nieruchomości przyciągają nowych mieszkańców pochodzących głównie spoza stolicy. Usytuowanie osiedli blisko lasów oraz sąsiedztwo Wisły to walory tej części stolicy, które rekompensują utrudniony dojazd do centrum miasta.

Białołęka to licząca 112,8 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy, druga co do wielkości pod względem powierzchni. Mieszkańcy Białołęki są jedną z najmłodszych społeczności Warszawy. Dzielnica notowała najwyższy udział osób w wieku produkcyjnym, wysoki (większy odnotowano jedynie w Wilanowie) w wieku przedprodukcyjnym oraz najniższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności.

Odsetek ludności w wieku:

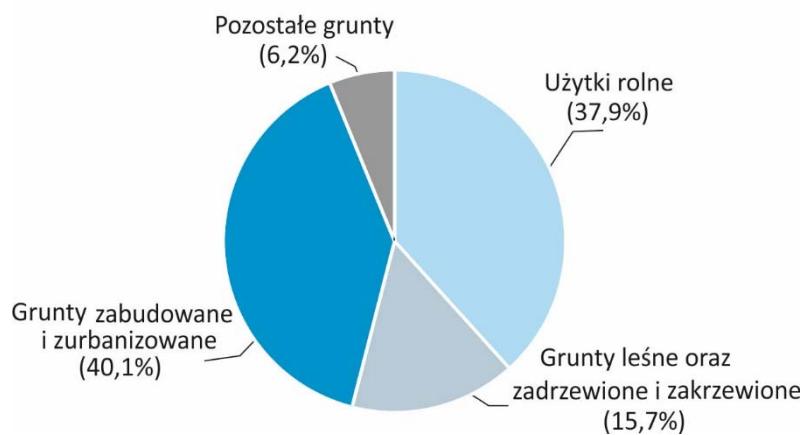
Dzięki korzystnej strukturze demograficznej na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 54 osoby w wieku nieprodukcyjnym, najmniej wśród dzielnic Warszawy. O atrakcyjności osiedleńczej świadczy wysokie saldo migracji wewnętrznych (22,3) na 1 tys. ludności. Dodatkowo dzielnica notowała wysoką wartość przyrostu naturalnego (12,9) oraz liczbę urodzeń (16,8) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy odnotowano tutaj niską liczbę podmiotów i pracujących w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, ale jednocześnie niski poziom bezrobocia.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	18170	161
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	13304	118
Liczba pracujących	27087	240
Zarejestrowani bezrobotni	1997	18

Prawie 38% powierzchni geodezyjnej Białoleki zajmowały użytki rolne (więcej odnotowano tylko w Wilanowie), które stanowiły 23,7% ogółu powierzchni użytków rolnych miasta. Dzielnica wyróżniała się również niskim odsetkiem gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Białoleka jest zatem miejscem atrakcyjnym dla nowych inwestycji.

Struktura powierzchni geodezyjnej dzielnicy Białoleka

W 2015 r. oddano do użytkowania 11 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 66,9 m², tj. o 2,8 m² więcej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 25,2 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 2,2 km.

Ścieżki rowerowe	25,2 km	
Stacje Veturilo	3	
Wypożyczenia na stacjach	9695	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 na Białołęce działało 89 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 69,7% wszystkich placówek oferując 6236 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 71 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 5545 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 19 placówkach, w których uczyło się 11111 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 9 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 3228 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształciły się na poziomie dużo niższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 585 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 359 uczniów, najwięcej wśród dzielnic Warszawy (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Białołęka	Warszawa
język polski	82,5	81,8
matematyka	76,2	73,4
Część druga		
język angielski ^a	91,7	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. zarówno średnie wyniki sprawdzianu klas szóstych, jak również egzaminu gimnazjalnego uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy Białołęka były wyższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Białołeka	Warszawa
język polski historia i wiedza o społeczeństwie	72,4 73,4	71,0 72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka przedmioty przyrodnicze	62,7 60,8	60,2 59,1
Język angielski ^a		
podstawowy rozszerzony	83,1 68,1	81,2 66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Białołęki w końcu 2015 r. funkcjonowało 35 przychodni, na które przypadały średnio 3224 osoby. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 31 aptek, na które średnio przypadało 3640 osób.

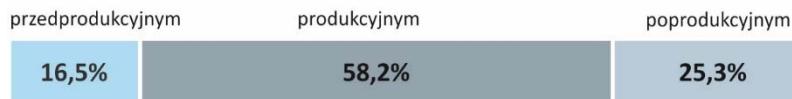
Kultura	
Placówki biblioteczne	7
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	226

„Tu zaczyna się Warszawa” – to hasło promocyjne opracowane przez Urząd Dzielnicy Targówek, reklamujące tę prawobrzeżną dzielnicę. Nie bez podstawy, bowiem na jej terenie znajdują się pozostałości wczesnośredniowiecznego grodu – najstarsze miejsce osadnictwa na obszarze dzisiejszej Warszawy. Targówek obejmuje obszary typowo przemysłowe jak i tereny o charakterze mieszkalnym. Dzielnica przyciąga wielu deweloperów ze względu na planowaną budowę II linii metra.

Targówek to licząca 123,4 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Charakteryzowała się mało korzystną strukturą ludności pod względem ekonomicznych grup wieku w porównaniu z innymi dzielnicami.

Odsetek ludności w wieku:

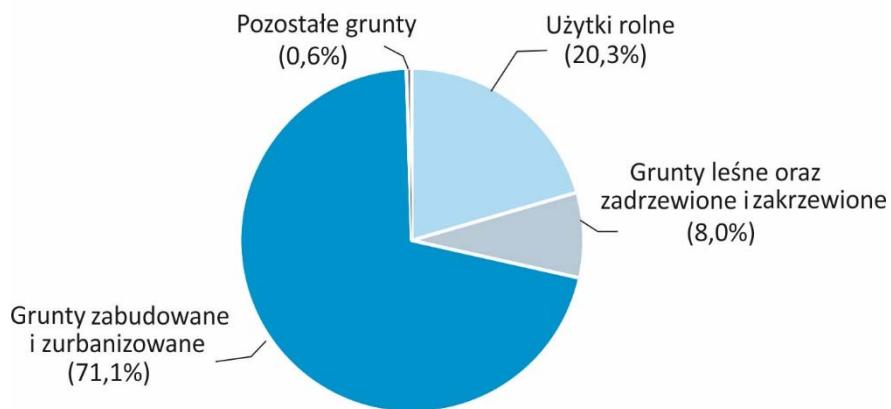
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 72 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Dzielnica notowała ujemny przyrost naturalny (minus 0,4) oraz ujemne saldo migracji wewnętrznych (minus 0,9) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Niekorzystne dane dotyczą również rynku pracy. W dzielnicy wystąpiła mała liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1 tys. ludności – mniejszą notowano tylko w Ursusie. Również liczba pracujących należała do jednej z niższych w stolicy. Poza tym Targówek należał do grupy dzielnic o wysokim poziomie bezrobocia wśród mieszkańców.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	19737	160
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	14122	114
Liczba pracujących	23234	188
Zarejestrowani bezrobotni	3053	25

Ponad 2/3 powierzchni geodezyjnej Targówka zajmowały grunty zabudowane i zurbanizowane. W strukturze tych gruntów dzielnica notowała wysoki odsetek terenów mieszkaniowych (30,7%).

Struktura powierzchni geodezyjnej dzielnicy Targówek

W 2015 r. oddano do użytkowania 6 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 55,0 m², tj. o 9,1 m² mniej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 34,5 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiło 2,8 km.

Ścieżki rowerowe	34,5 km	
Stacje Veturilo	8	
Wypożyczenia na stacjach	45233	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Targówek działało 59 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 72,9% wszystkich placówek oferując 4340 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 96 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 4737 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 17 placówkach, w których uczyło się 7665 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 9 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 2613 osób. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształtowały się na poziomie niższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 451 uczniów przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 290 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Targówek	Warszawa
język polski	79,8	81,8
matematyka	71,9	73,4
Część druga		
język angielski ^a	87,1	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. zarówno średnie wyniki sprawdzianu klas szóstych, jak również egzaminu gimnazjalnego uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy Targówek były niższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Targówek	Warszawa
język polski historia i wiedza o społeczeństwie	67,1 69,3	71,0 72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka przedmioty przyrodnicze	53,9 52,5	60,2 59,1
Język angielski ^a		
podstawowy rozszerzony	73,8 57,9	81,2 66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie dzielnicy Targówek w końcu 2015 r. funkcjonowało 48 przychodni, na które przypadały średnio 2572 osoby. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 38 aptek, na które średnio przypadało 3248 osób.

Kultura	
Placówki biblioteczne	17
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	229
Kina	2
Widzowie kin w tys.	642,2
Teatry	1
Widzowie teatrów w stałej sali w tys.	72,4

Dzielnica położona w północno-zachodniej części miasta. Oddzielona od Puszczy Kampinoskiej terenami zajętymi przez Hutę i Cmentarz Północny. Nowoczesna zabudowa pojawiła się w dzielnicy wraz z ukończeniem budowy I linii metra. Do atutów tej części miasta można zaliczyć lokalizację uczelni wyższych i terenów zielonych Lasu Bielańskiego i Młocińskiego.

Bielany to licząca 131,9 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Zaliczana do dzielnic „starych demograficznie”. Notowała niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności i wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.

Odsetek ludności w wieku:

przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
15,3%	57,9%	26,8%

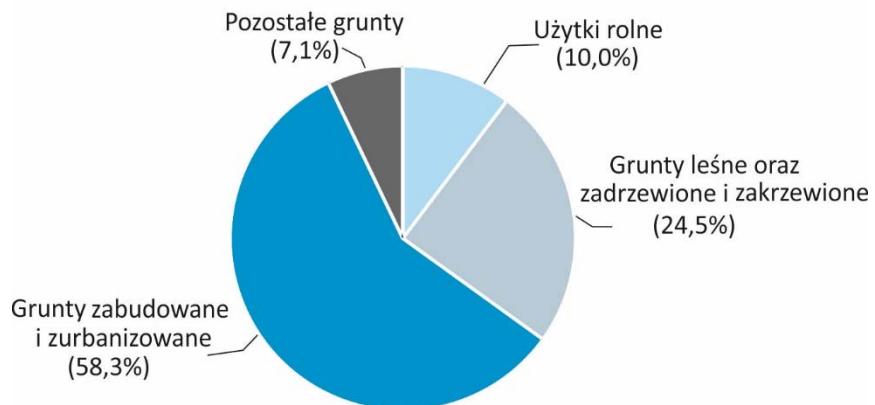
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 73 osoby w wieku nieprodukcyjnym, tyle samo odnotowano w dzielnicy Mokotów. Był to najwyższy współczynnik wśród dzielnic Warszawy. Dodatkowo Bielany notowały ujemną wartość przyrostu naturalnego (minus 1,3) oraz dodatnie saldo migracji wewnętrznych (1,7) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Niekorzystne dane dotyczyły sytuacji na rynku pracy. Dzielnica notowała małą liczbę podmiotów gospodarki narodowej oraz pracujących w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	23052	175
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	16386	124
Liczba pracujących	21539	163
Zarejestrowani bezrobotni	3132	24

Prawie 1/4 powierzchni geodezyjnej Bielan zajmowały grunty leśne oraz tereny zadrzewione i zakrzewione. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły ponad 58% ogólnej powierzchni dzielnicy.

Struktura powierzchni geodezyjnej dzielnicy Bielany

W 2015 r. oddano do użytkowania 5 mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła 68,4 m², tj. o 4,3 m² więcej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 44,8 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 3,4 km.

Ścieżki rowerowe	44,8 km
Stacje Veturilo	14
Wypożyczenia na stacjach	70198

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Bielany działało 57 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 78,9% wszystkich placówek oferując 4680 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 97 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 4629 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 25 placówkach, w których uczyło się 8659 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 21 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 3482 osoby. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę były zróżnicowane. Na 1 szkołę podstawową przypadało 346 uczniów przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 166 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Bielany	Warszawa
język polski	82,8	81,8
matematyka	73,8	73,4
Część druga		
język angielski ^a	88,3	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. średnie wyniki osiągnięte na sprawdzianie przez uczniów kończących szkołę podstawową w dzielnicy Bielany były z języka angielskiego niższe, a z pozostałych przedmiotów wyższe niż średnie w stolicy. W przypadku egzaminu gimnazjalnego średnie wyniki uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy były wyższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Bielany	Warszawa
język polski	73,3	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	73,7	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	63,5	60,2
przedmioty przyrodnicze	60,5	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	83,2	81,2
rozszerzony	68,6	66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Bielan w końcu 2015 r. funkcjonowało 65 przychodni, na które przypadało średnio 2030 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 35 aptek, na które średnio przypadało 3769 osób.

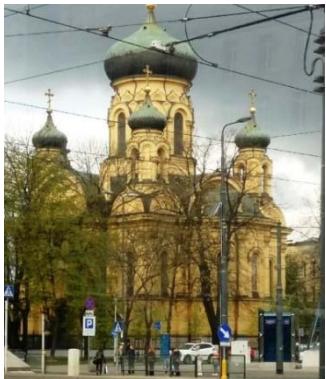
Kultura	
Placówki biblioteczne	13
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	230
Teatry	1
Widzowie teatrów w stałej sali w tys. ^a	-

^a Teatr nie posiada stałej sali do swojej wyłącznej dyspozycji.

PRAGA-PÓŁNOC

17 7 7

O unikatowym charakterze dzielnicy decyduje zachowana przedwojenna, ścisła zabudowa kamienic. Jest ona atrakcyjna dla artystów, w związku z czym powstają tu galerie, centra sztuki oraz modne lokale gastronomiczne i rozrywkowe. Duży potencjał drzemie w terenach Portu Praskiego, które planowane są do intensywnej zabudowy. W dzielnicy zlokalizowany jest również Miejski Ogród Zoologiczny oraz Park Praski.

Praga-Północ to licząca 66,5 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Charakteryzowała się niekorzystną strukturą ludności pod względem ekonomicznych grup wieku w porównaniu z innymi dzielnicami.

Odsetek ludności w wieku:

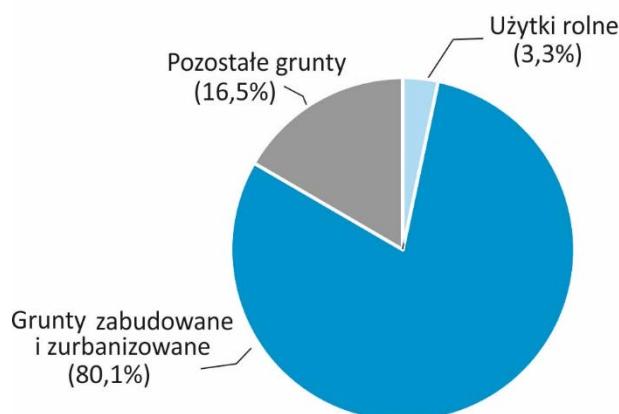
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 60 osób w wieku nieprodukcyjnym. Dzielnica notowała ujemny przyrost naturalny (minus 4,6) oraz najniższe wśród dzielnic Warszawy saldo migracji wewnętrznych (minus 7,4) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy odnotowano tutaj największą liczbę bezrobotnych oraz małą liczbę podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	11256	169
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	7009	105
Liczba pracujących	26353	396
Zarejestrowani bezrobotni	2496	38

Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły ponad 80% ogółu powierzchni geodezyjnej Pragi-Północ. W strukturze tych gruntów dzielnica wyróżniała się wysokim odsetkiem terenów komunikacyjnych – 39,0% (wyższy odnotowano jedynie w dzielnicy Włochy).

Struktura powierzchni geodezycznej dzielnicy Praga-Północ

W 2015 r. oddano do użytkowania 3 mieszkania w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła $60,2 \text{ m}^2$, tj. o $3,9 \text{ m}^2$ mniej niż średnio w Warszawie.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 16,0 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 2,4 km.

Ścieżki rowerowe	16,0 km	
Stacje Veturilo	9	
Wypożyczenia na stacjach	82988	

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Praga-Północ działało 19 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 73,7% wszystkich placówek oferując 1568 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 106 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 1622 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 9 placówkach, w których uczyło się 3224 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 10 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 1111 osób. Warunki do nauki mierzone były zróżnicowane. Na 1 szkołę podstawową przypadało 358 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 111 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Praga-Północ		Warszawa	
	język polski	matematyka	język angielski ^a	angielski
Część druga			79,3	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. zarówno średnie wyniki sprawdzianu klas szóstych, jak również egzaminu gimnazjalnego uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy Praga-Północ były niższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Praga-Północ	Warszawa
język polski historia i wiedza o społeczeństwie	65,3 64,7	71,0 72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka przedmioty przyrodnicze	47,9 51,5	60,2 59,1
Język angielski ^a		
podstawowy rozszerzony	70,7 52,8	81,2 66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie dzielnicy Praga-Północ w końcu 2015 r. funkcjonowało 47 przychodni, na które przypadało średnio 1415 osób. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 26 aptek, na które średnio przypadało 2558 osób.

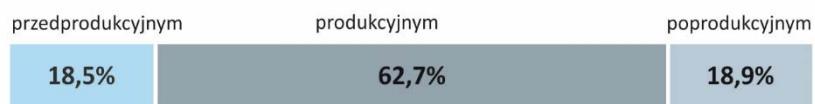
Kultura	
Placówki biblioteczne	9
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	182
Muzea	2
Zwiedzający muzea w tys.	46,0
Kina	1
Widzowie kin w tys.	155,8
Teatry	1
Widzowie teatrów w stałej sali w tys.	35,5

Dzielnica przedzielona torami kolejowymi ciągle cierpi na brak wygodnego połączenia drogowego z centrum miasta. Historycznie związana z jednostkami wojskowymi i akademią wojskową. Na obrzeżach powstają nowe osiedla, a centralna część dzielnicy to w większości mieszkańców przedwojennych i nowych domów jednorodzinnych.

Rembertów to licząca 24,0 tys. (według stanu w dniu 31 XII 2015 r.) mieszkańców dzielnica Warszawy. Charakteryzował się stosunkowo korzystną strukturą ludności pod względem ekonomicznych grup wieku w porównaniu z innymi dzielnicami.

Odsetek ludności w wieku:

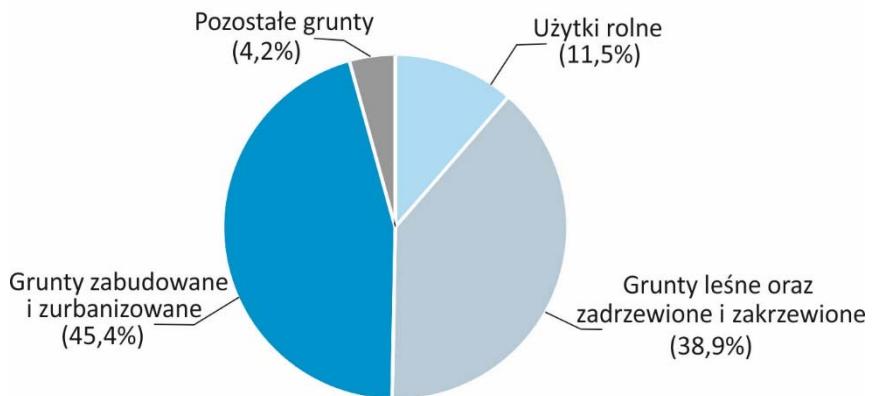
Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 60 osób w wieku nieprodukcyjnym. Mniej odnotowano jedynie na Białołęce. Dzielnica notowała dodatni przyrost naturalny (3,7) oraz dodatnie saldo migracji wewnętrznych (3,2) w przeliczeniu na 1 tys. ludności.

Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy, Rembertów notował stosunkowo niską liczbę podmiotów gospodarki narodowej i małą liczbę pracujących w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców.

	Ogółem	W przeliczeniu na 1 tys. ludności
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	3940	164
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	2766	115
Liczba pracujących	4542	190
Zarejestrowani bezrobotni	618	26

Prawie 39% powierzchni geodezycznej Rembertowa zajmowały grunty leśne oraz tereny zadrzewione i zakrzewione (więcej odnotowano jedynie w Wesołej). Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły ponad 45% ogólnej powierzchni dzielnicy.

Struktura powierzchni geodezyjnej dzielnicy Rembertów

W 2015 r. oddano do użytkowania 2 mieszkania w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wyniosła $119,4 \text{ m}^2$, tj. o $55,3 \text{ m}^2$ więcej niż średnio w Warszawie. Większą powierzchnię odnotowano jedynie w dzielnicy Wesoła.

Na terenie dzielnicy znajdowało się 2,5 km ścieżek rowerowych, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosło 1,0 km – była to wartość najniższa wśród dzielnic Warszawy.

Na początku roku szkolnego 2015/2016 w dzielnicy Rembertów działało 14 placówek wychowania przedszkolnego. Przedszkola stanowiły 78,6% wszystkich placówek oferując 1197 miejsc. Do jednego przedszkola uczęszczało przeciętnie 86 dzieci (przy średnio 84 w Warszawie). Wychowaniem przedszkolnym objętych było 1001 dzieci.

Nauka w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży odbywała się w 5 placówkach, w których uczyło się 1680 dzieci. Na terenie dzielnicy funkcjonowało 5 gimnazjów, w których kształciło się w sumie 602 osoby. Warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na 1 szkołę kształciły się na poziomie wyższym niż średnio w Warszawie. Na 1 szkołę podstawową przypadało 336 uczniów, przy średnio 342 w Warszawie. Do 1 gimnazjum uczęszczało przeciętnie 120 uczniów (przy średnio 172 w Warszawie).

Średnie wyniki (w %) sprawdzianu uczniów kończących szkołę podstawową w 2015 r.

Część pierwsza	Rembertów	Warszawa
język polski	80,0	81,8
matematyka	66,2	73,4
Część druga		
język angielski ^a	82,9	89,0

^a 98,9% piszących sprawdzian z języka obcego nowożytnego wybrała język angielski.

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie w 2015 r. zarówno średnie wyniki sprawdzianu klas szóstych, jak również egzaminu gimnazjalnego uzyskane przez uczniów szkół położonych w dzielnicy Rembertów były niższe niż średnie dla Warszawy.

Średnie wyniki (w %) egzaminu uczniów kończących gimnazja w 2015 r.

Część humanistyczna	Rembertów	Warszawa
język polski	67,6	71,0
historia i wiedza o społeczeństwie	69,8	72,6
Część matematyczno-przyrodnicza		
matematyka	54,9	60,2
przedmioty przyrodnicze	56,8	59,1
Język angielski ^a		
podstawowy	71,4	81,2
rozszerzony	55,8	66,9

^a Ponad 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego wybrało język angielski.

Na terenie Rembertowa w końcu 2015 r. funkcjonowało 7 przychodni, na które przypadały średnio 3423 osoby. Mieszkańcy mogli korzystać z usług 9 aptek, na które średnio przypadały 2663 osoby.

Kultura

Placówki biblioteczne	3
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności	267

PODSUMOWANIE

Podsumowując wyniki rankingów dzielnic pod względem wielkości wybranych wskaźników można stwierdzić, że najbardziej atrakcyjne dla mieszkańców są dzielnice położone w centrum miasta. Do dzielnic z czołówki rankingów należą przede wszystkim: Śródmieście, Mokotów, Żoliborz i Ochota. Do liderów należy zaliczyć również dzielnicę Wilanów, która mimo swego położenia na obrzeżach miasta zajęła pierwszą pozycję w rankingu ogólnym. Jest to dzielnica „młoda” demograficznie z najwyższym saldem migracji oraz wskaźnikiem urodzeń. Charakteryzuje się niskim bezrobociem i wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Atrakcyjne warunki życia oferowane mieszkańcom dzielnic centralnych wynikają głównie z wysokiego poziomu rozwoju infrastruktury usługowej, zdrowotnej, kulturalnej oraz edukacyjnej. Jednocześnie dzielnice te charakteryzują się niekorzystną strukturą demograficzną ludności. Dominujące w strukturze zagospodarowania gruntów tereny zabudowane i zurbanizowane ograniczają rozwój budownictwa mieszkaniowego, przez co zmniejszają napływ ludności i negatywnie wpływają na potencjał demograficzny dzielnic centralnych. Dzielnice centralne są atrakcyjne również dla lokalizacji działalności gospodarczych. Wynika to z obecności na ich terenie firm z tzw. otoczenia biznesu. Wybór na siedzibę firmy centrum miasta gwarantuje również dobre skomunikowanie z pozostałymi dzielnicami oraz prestiż lokalizacji.

Ostatnie pozycje w prezentowanych czterech rankingach zajmuje Praga-Północ oraz dzielnice położone skrajnie w stosunku do centrum: Rembertów, Bielany, Białołęka, Bemowo. Dzielnice te charakteryzują się niewystarczająco rozbudowaną infrastrukturą, która jest niedostosowana do potrzeb rosnącej liczby mieszkańców. Jednak to dzielnice peryferyjne notują korzystną sytuację demograficzną, na którą wpływ ma rozwój budownictwa mieszkaniowego, a także niższe w stosunku do dzielnic centralnych ceny mieszkań, które przyciągają nowych mieszkańców. Rosnący potencjał demograficzny wymusza poprawę infrastruktury społecznej, co w przyszłości może znaleźć odbicie w podniesieniu atrakcyjności warunków życia.

Należy zauważyć, że wybierając wskaźniki do rankingu koncentrowano się na obiektywnych aspektach warunków życia, a nie na opinii mieszkańców, jak w przypadku badania realizowanego na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy. W zestawieniu uwzględniono m.in. dostępność do placówek edukacyjnych, zdrowotnych, usługowych i kulturalnych, obecność terenów rekreacyjnych czy sytuację na rynku pracy. Jednak to nie tylko te czynniki mogą mieć decydujące znaczenie przy wyborze miejsca zamieszkania. Dla większości osób kupujących mieszkanie głównym wyznacznikiem jest cena nieruchomości. Najdroższe mieszkania oferowane są w dzielnicach: Śródmieście, Mokotów, Żoliborz oraz Wilanów, które w rankingu atrakcyjności warunków życia znalazły się w czołówce. Najtańsze mieszkanie można kupić w dzielnicach usytuowanych na obrzeżach stolicy: Wesoła,

Rembertów, Białołęka oraz Ursus. Wiele osób wybiera dzielnice peryferyjne dla ciszy, spokoju i dostępności zieleni w postaci własnego ogródka lub otwartych przestrzeni i lasów, co kompensuje utrudniony dostęp do miejskiej infrastruktury, niewystarczające połączenia komunikacyjne i uciążliwe dojazdy do centrum miasta.

Wykorzystanie metody taksonomicznej i uwzględnienie wskaźników pochodzących z różnych dziedzin pozwoliło na kompleksową ocenę warunków życia. Wyniki rankingu dzielnic Warszawy z jednej strony mogą ułatwić potencjalnym mieszkańcom poszukiwania lokalizacji spełniającej ich wymogi, a z drugiej dostarczyć władzom samorządowym informacji dotyczących słabych i mocnych stron warszawskich dzielnic.

LITERATURA

Bywalec Cz., Rudnicki L., *Podstawy ekonomiki konsumpcji*, AE, Kraków 1999.

GUS, *Ludność w wieku 60+. Struktura demograficzna i zdrowie*, Warszawa 2016.

GUS, *Uczestnictwo ludności w kulturze w 2014 r.*, Warszawa 2016.

Kukuła K., *Metoda unitaryzacji zerowej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.

Nowak E., *Metody taksonomiczne w klasyfikacji obiektów społeczno-gospodarczych*, PWE, Warszawa 1990.

Nowicki M. (red.), *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski*, IBnGR, Gdańsk 2010.

Sachs J., *Koniec z nędzq. Zadanie dla naszego pokolenia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

ZAŁĄCZNIK 1

Wybór wskaźników i opis metody badawczej

Podejmując próbę oceny zróżnicowania atrakcyjności warunków życia w dzielnicach Warszawy wybrano wskaźniki istotne z punktu widzenia mieszkańców. Wzięto pod uwagę te, które odzwierciedlały różne dziedziny życia, a więc m.in.: sytuację demograficzną, sytuację ekonomiczną, infrastrukturę komunalną, infrastrukturę zdrowotną, oświatę i kulturę.

W początkowym etapie analizy wskaźniki zostały poddane selekcji ze względu na wartość współczynnika zmienności. Ze zbioru usunięto te wskaźniki, dla których spełniona została nierówność:

$$v(x_j) = \frac{s(x_j)}{\bar{x}_j} \leq 0,1 \quad j=1, \dots, m$$

gdzie:

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wartości j-tego wskaźnika,

$s(x_j)$ – odchylenie standardowe wartości j-tego wskaźnika.

Wskaźniki spełniające powyższą nierówność uznano jako quasi-stałe, nie wnoszące znaczących informacji o zróżnicowaniu dzielnic ze względu na atrakcyjność warunków życia.

W kolejnym etapie oceniono potencjał informacyjny wskaźników badając ich stopień skorelowania. Do zbadania stopnia skorelowania wykorzystano współczynnik liniowy Pearsona. Dla wszystkich wskaźników skonstruowano macierz korelacji. Jako wartość krytyczną współczynnika korelacji przyjęto $r^*=|0,75|$. Wskaźniki nadmiernie skorelowane ze sobą zostały usunięte.

Jako ostateczny zbiór wskaźników, stanowiący podstawę prowadzenia dalszych badań, przyjęto następujący zestaw wskaźników:

x_1 – urodzenia żywe na 1 tys. ludności,

x_2 – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym,

x_3 – pracujący¹⁸ na 1 tys. ludności,

x_4 – bezrobotni na 1 tys. ludności,

x_5 – mieszkania oddane do użytkowania na 1 tys. ludności,

x_6 – mieszkania oddane do użytkowania na 1 tys. zawartych małżeństw,

x_7 – powierzchnia parków, zieleni i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca w m^2 ,

x_8 – odsetek terenów komunikacyjnych,

x_9 – gęstość ścieżek rowerowych w km na km^2 powierzchni dzielnicy,

x_{10} – liczba ludności przypadająca na 1 przychodnię,

x_{11} – liczba ludności przypadająca na 1 sklep¹⁹,

¹⁸ Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

- x_{12} – liczba ludności przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępna,
 x_{13} – liczba ludności przypadająca na 1 placówkę kultury (kina, teatry, muzea, domy kultury, biblioteki),
 x_{14} – księgozbiór bibliotek na 1 tys. ludności,
 x_{15} – odsetek dzieci w wieku żłobkowym objętych opieką w żłobkach,
 x_{16} – dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego²⁰,
 x_{17} – współczynnik skolaryzacji netto dla gimnazjów.

W tabeli 5 przedstawiono charakterystyki statystyczne wskaźników wybranych do oceny atrakcyjności warunków życia.

Tabl. 5. Charakterystyka wskaźników wykorzystanych do oceny atrakcyjności dzielnic Warszawy

Symbol wskaźnika	Wskaźnik	Średnia	Minimum	Maksimum	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności
x_1	Urodzenia żywe na 1 tys. ludności	11,9	8,7 Śródmieście	20,4 Wilanów	2,8	23,7
x_2	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	21,5	16,8 Praga-Północ	27,1 Wilanów	2,5	11,6
x_3	Pracujący na 1 tys. ludności	457,6	137 Wesoła	1807 Śródmieście	422,2	92,3
x_4	Bezrobotni na 1 tys. ludności	22,5	11,4 Wilanów	37,5 Praga-Północ	5,5	24,3
x_5	Mieszkania oddane do użytkowania na 1 tys. ludności	9,0	1,3 Śródmieście	39,3 Wilanów	8,5	94,9
x_6	Mieszkania oddane do użytkowania na 1 tys. zawartych małżeństw	2004,5	202,9 Śródmieście	7949,0 Wilanów	1757,7	87,7
x_7	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca w m ²	16,7	2,1 Rembertów	32,7 Żoliborz	8,2	49,1
x_8	Odsetek terenów komunikacyjnych	19,2	6,6 Wilanów	32,8 Wola	8,7	45,6
x_9	Gęstość ścieżek rowerowych w km na km ² powierzchni dzielnicy	1,2	0,1 Rembertów	3,1 Śródmieście	0,8	64,5
x_{10}	Liczba ludności przypadająca na 1 przychodnię	1878,3	654,9 Śródmieście	3423,4 Rembertów	756,9	40,3
x_{11}	Liczba ludności przypadająca na 1 sklep	556,1	157,2 Śródmieście	1099,3 Bielany	237,7	42,8
x_{12}	Liczba ludności przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną	2879,5	1568,3 Śródmieście	3970,4 Bemowo	573,8	19,9

¹⁹ Informacje o handlu dotyczą jednostek, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, a podziału według dzielnic dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji jednostki.

²⁰ Bez oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych.

x_{13}	Liczba ludności przypadająca na 1 placówkę kultury (kina, teatry, muzea, domy kultury, biblioteki)	6168,1	1148,6 Śródmieście	13877,1 Białołęka	3216,0	52,1
x_{14}	Księgozbiór bibliotek na 1 tys. ludności	3562,8	1519,7 Bemowo	15715,1 Śródmieście	3063,3	86,0
x_{15}	Odsetek dzieci w wieku żłobkowym objętych opieką w żłobkach	14,5	4,4 Rembertów	21,1 Włochy	4,6	31,6
x_{16}	Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	0,8	0,6 Włochy	1,2 Praga-Północ	0,1	15,4
x_{17}	Współczynnik skolaryzacji netto dla gimnazjów	104,3	64,6 Praga-Północ	222,5 Śródmieście	33,3	31,9

Pod względem wartości analizowanych wskaźników poszczególne dzielnice charakteryzują się różnym stopniem zmienności. Wartość współczynnika waha się od prawie 12% do prawie 95%. Największe zróżnicowanie dzielnic Warszawy przejawia się w przypadku wskaźnika: liczba mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1 tys. ludności, dla którego współczynnik zmienności wynosi 94,9%. Najmniejsze zróżnicowanie wykazał wskaźnik: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym ($v=11,6\%$). W przypadku zastosowanej metody wskaźnikom ujętym w analizie przypisywane są równe wagи, co oznacza, że mają one taki sam wkład w konstrukcję miernika syntetycznego.

Podstawą konstrukcji wskaźnika syntetycznego atrakcyjności warunków życia mieszkańców warszawskich dzielnic były wskaźniki cząstkowe o odpowiednim potencjale informacyjnym. Procedura wyznaczania syntetycznego wskaźnika przebiegała w następujący sposób.

Pierwszy etap obejmował określenie charakteru wybranych wskaźników. Wśród wskaźników występowali wskaźniki mające charakter stymulant i destymulant. Za stymulantą przyjmuje się taki wskaźnik, którego wysokie wartości są pożądane ze względu na atrakcyjność warunków życia. Do zbioru stymulant zaliczono następujące wskaźniki: $x_1, x_2, x_3, x_5, x_6, x_7, x_8, x_9, x_{14}, x_{15}, x_{17}$. W przypadku destymulant wysokie wartości wskaźników są niepożądane ze względu na ocenę atrakcyjności warunków życia. Zbiór destymulant był następujący: $x_4, x_{10}, x_{11}, x_{12}, x_{13}, x_{16}$.

Drugi etap to normalizacja wskaźników w celu ujednolicenia ich jednostek pomiarowych, przy pomocy procedury unitaryzacji zerowej, zgodnie ze wzorem²¹:

- dla stymulant

²¹ K. Kukuła, *Metoda unitaryzacji zerowej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i,j} x_{ij}}{\max_{i,j} x_{ij} - \min_{i,j} x_{ij}}$$

– dla destymulant

$$z_{ij} = \frac{\max_{i,j} x_{ij} - x_{ij}}{\max_{i,j} x_{ij} - \min_{i,j} x_{ij}}$$

gdzie:

x_{ij} – wartość j -tego wskaźnika w i -tej dzielnicy.

Dla tak przekształconych wskaźników cząstkowych zastosowano metodę bezwzorcowej konstrukcji miary syntetycznej. Wartości wskaźnika syntetycznego były obliczane jako średnia arytmetyczna z wartości standaryzowanych wskaźników cząstkowych, zgodnie z formułą:

$$x_i = \frac{1}{p} \sum_{j=1}^p z_{ij}, \quad i=1, \dots, m,$$

gdzie:

p – liczba uwzględnionych wskaźników cząstkowych,

x_i – wartość wskaźnika syntetycznego dla i -tej dzielnicy,

z_{ij} – wystandaryzowana wartość j -tego wskaźnika cząstkowego dla i -tej dzielnicy.

Wartości tak skonstruowanego wskaźnika syntetycznego zawierały się w przedziale [0;1]. Wartość minimalna może się pojawić w sytuacji, gdy dla danej dzielnicy wszystkie wartości wskaźników cząstkowych są najniższe wśród badanych dzielnic. Natomiast wartość wskaźnika syntetycznego wyniesie 1, gdy wartości wskaźników cząstkowych będą najwyższe wśród analizowanych dzielnic.

Obliczone wartości wskaźników syntetycznych stanowiły podstawę uporządkowania dzielnic według osiągniętego poziomu atrakcyjności warunków życia mieszkańców oraz pozwoliły dokonać ich podziału na grupy, zawierające dzielnice o podobnych warunkach życia w 2015 r. Zbiór badanych dzielnic jest dzielony metodą odchyleń standardowych na cztery grupy²², zawierające dzielnice o wartościach wskaźnika syntetycznego należącego do następujących czterech przedziałów klasowych:

Klasa I: $x \geq \bar{x} + s(x)$,

Klasa II: $\bar{x} + s(x) > x \geq \bar{x}$,

Klasa III: $\bar{x} > x \geq \bar{x} - s(x)$,

---

²² E. Nowak, *Metody taksonomiczne w klasyfikacji obiektów społeczno-gospodarczych*, PWE, Warszawa 1990.

Klasa IV: $x < \bar{x} - s(x)$,

gdzie:

x – wskaźnik syntetyczny,

$\bar{x}$ – średnia arytmetyczna wskaźnika syntetycznego,

$s(x)$ – odchylenie standardowe wskaźnika syntetycznego.

W przypadku rankingu ogólnego zastosowano podejście indywidualne, grupowania dokonano wykorzystując metodę podziału naturalnego, uwzględniającą dystans między wartościami wskaźnika syntetycznego dla poszczególnych dzielnic.